

Eszterházy Károly Főiskola

Természet Tudományi Kar

Földrajz tanszék

Füzesabony település településföldrajza

Szakdolgozat

Konzulens:
Dr. Pozdel Péter
Tanszékvezető,
Főiskolai docens

Készítette:
Bocsi János
Földrajz szakos
hallgató

Eger 2008.

Tartalomjegyzék:

Bevezetés.....	5
1. Földrajzi helyzete, természeti adottsága.....	6
1. 1. Geológiai kialakulása	9
1. 2. Ásványkincse és talaja	9
1. 3. Felszíni és felszínalatti vize.....	10
1. 4. Éghajlata.....	10
1. 5. Természetes növényzete, állatvilága	11
2. Füzesabony történelméről röviden	11
2. 1. Település típusának meghatározása	11
2. 1. 1. A település kialakulása, fejlődése	11
2. 2. Átfogó története.....	14
2. 3. Középső Bronzkori Kultúra	17
2. 4. Füzesabony nevének eredete	19
3. A 18. század végének, a 19. század első felének püspöki építkezései.....	19
4. A 19. század második felétől meginduló modernizációs folyamatok.....	21
4. 1. Közlekedés	21
4. 2. Belső térrendezés.....	21
4. 3. 97 évvel ezelőtt alakult ki a telep három utcája	22
4. 4. Millenniumi évforduló	23
4. 5. Gazdaság	23
4. 6. Civil szerveződések, egyesületek, klubok.....	23
5. Gazdasági, társadalmi, kulturális fejlődés 1867-1944-ig.....	24
5. 1. A kiegyezéstől 1914-ig.....	24
5. 2. Az első világháború idején.....	26
5. 3. 1919-1944 között.....	27
5. 4. A helytörténeti múzeum története	29
5. 5. Nyelvjárása.....	30
5. 6. Lakóházak építése	30
6. 1944-1956 közötti változások	32
7. A XX. század második felének gazdasági jellemzői.....	33
7. 1 Mezőgazdaság	33

7. 2 Ipar	35
7. 3 Kereskedelem, szolgáltatás	37
8. Művelődés, oktatás, kultúra, sport, vallás, egészségügy	38
8. 1 Művelődés	38
8. 2 Vallás.....	39
8. 3 Sport	40
8. 4 Oktatás.....	41
8. 5 Egészségügy	43
8. 6 Városi Bíróság.....	44
9. Infrastruktúra	44
9. 1 Lakásállomány	45
9. 2. Ivóvíz, szennyvíz kiépítettség	46
9. 3. Az energiaellátottság	46
9. 4. Úthálózat	47
9. 5. Idegenforgalom és turizmus	47
9. 6. Társadalmi Jellemzők.....	47
9. 6. 1. Népesség alakulása.....	47
9. 6. 2. Munkaerőhelyzet.....	49
9. 6. 3. A lakosság iskolai végzettsége	50
10. Swot analízis	52
10. 1. A város erőssége.....	52
10. 2. A város gyengeségei.....	52
10. 3. A városban rejlő lehetőségek	52
10. 4. A városban rejlő veszélyek	53
11. Várossá válás korszakai	53
11. 1. 1945-1970.....	54
11. 2. 1970-1980.....	54
11. 3. 1980-1990.....	54
11. 4. 1990-.....	55
11. 5. Közigazgatási változások	55
12. Az elkövetkezendő évek megvalósítandó feladatai	56
12. 1. Füzesabony fejlesztési terve.....	56
12. 1. 1. Első ütem: Az állomástól – Postáig.....	56
12. 1. 2. Második ütem: A Postától – a Pipás Büféig.....	58

12. 1. 3. Harmadik ütem: Az Egészségügyi Központtól – az Óvodáig	59
12. 1. 4. Negyedik ütem: Az Óvodától- a Mátyás király útig	59
12. 2. Kialakítása	60
12. 3. Megvalósítás.....	61
12. 4. Esélye	61
13. Műemlék épületek	61
13. 1. Római Katolikus Templom.....	62
13. 2. Szent Vendel Kápolna	63
13. 3. Kolumbán kastély.....	63
13. 4. Katona szobor (I. Világháborús emlékmű)	63
14. A vasút szerepe a település életében	64
14. 1. A Hatvan- Miskolci vonal kivitelezése	64
14. 2. Füzesabonyi szárnyvonalak kialakulása.....	65
14. 2. 1 Egri szárnyvonal kiépülése.....	65
14. 2. 2 Debreceni szárnyvonal kiépülése	68
14. 3. A füzesabonyi vasútállomás.....	69
14. 3. 1. A hiedelem és a valóság	69
14. 3. 2. Pfaff Ferenc életpályája.....	70
14. 3. 3. Az épület megépítésének indoklása	71
14. 3. 4. Stílusjegyeinek ismertetése	72
14. 4. Jeles események a település és a vasútállomás történetében.....	72
14. 5. Az állomás fontosabb főjavításai	74
14. 6. Gyalogos aluljáró építése	75
14. 6. 1. Előzmények.....	75
14. 6. 2. Elhelyezés, tervezés	76
14. 6. 3. Az építés.....	77
14. 6. 4. Eredménye.....	78
15. Füzesabonyi kistérség	79
15. 1. Kistérségek kialakulása, előzmények.....	80
15. 2. Elhelyezkedés, megközelíthetőség, népesség	80
15. 3. Gazdaság	81
15. 3. 1 Ipar	81
15. 3. 2. Mezőgazdaság	82
15. 3. 2. 1. Növénytermesztés	82

15. 3. 2. 2. Állattenyésztés	82
15. 4. Idegenforgalom	82
15. 5. Oktatás, kultúra	84
15. 6. Egészségügy	84
15. 7. Szociális ellátás	85
15. 8. Hulladékgazdálkodás	85
15. 9. Úthálózat	85
15. 10. Munkaerő, demográfia	86
15. 10. 1. Hátrányos helyzetű rétegek	86
15. 11. Jövőkép a Kistérségben	86
15. 11. 1. Füzesabony vezető szerepének megvalósulása	87
Befejezés	87
Felhasznált irodalom	89

Bevezetés

A szakdolgozati témám megválasztásánál mindig az vezérelt, olyan témát válasszak amely összefügg lakóhelyemmel. Előző iskoláimban több ilyen típusú vetélkedőn részt vettem Magyarország, Heves megye, Füzesabony témaköreiben. Szüleim, nagyszüleim és dédszüleim is itt élnek, éltek jómagam is születésemtől fogva füzesabonyi lakos vagyok. Mindig is érdekelt hogyan változott a faluból várossá a település. Nagyon szépen kirajzolódik falu fejlődése során a piac helyének a változása, hogyan vándorolt északi irányba, ezzel a központi hely szerepköre is változott. Ez talán annak is tudható be mikor is megépült a vasút Füzesabonyban, akkor a település szélén haladt a vaspálya, most pedig már kettévágja. Nagy figyelmet fordítok ennek az okainak az ismertetésére, milyen szerepet játszott ez a közlekedési eszköz megjelenése, működése a város életében.

Gazdaságtörténetében fontos szerepet tölt be a századforduló, ekkor kezdenek alakulni a különböző egyesületek a szabadidő aktív eltöltésére. Igaz a mindennapi nehéz fizikai munka után csak hétvégén van erre idő.

Történelme bemutatásánál nagyobb szerepet szánok az átfogó, kissé bővebb bemutatásra, teszem ezt azért mert a másik szakom történelem és ez irányú kutatásaim is vannak.

Füzesabony nagyon jó közlekedési adottságokkal rendelkezik, hogyan használja ki ezek előnyeit. Ásványkincsei igen hiányosak, inkább a mezőgazdaság dominál, igaz mára az arány nagyot változott a száz évvel ezelőttiekhez képest.

Az első gyár megjelenéséig elég sokat kellett várni, sőt elég sokáig ez volt a község egyetlen nagyobb üzeme. Csak az ezredforduló környékén változott a helyzet, oka lehet az is a Füzesabony-Gyöngyös autópályát 1998-ban adták át a forgalomnak. Ezáltal dinamikusabban be tudott kapcsolódni az ország vérkeringésébe.

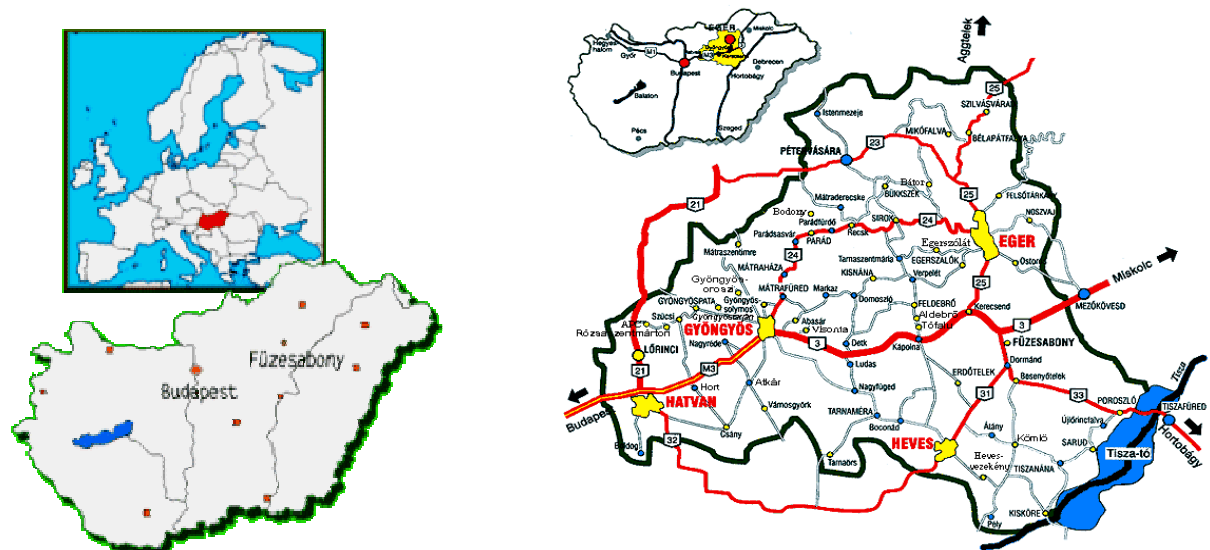
Átfogó képet szeretnék adni a településen lezajlott lakosság növekedéséről, ezáltal milyen intézmények jelentek meg. Vallási életben okozott-e döntő változásokat a gyarapodó emberlétszám. Iskolák kerültek kialakításra, megindult a kulturális élet. Hogyan alakult ki szociális ellátórendszer, ezzel könnyítve a lakosok életvitelét.

Még az 1870-es évek közepén vált ki vezető szerepével Füzesabony a körülvevő települések (Mezőtárkány, Dormánd, Besenyőtelek) közül. Sokáig a falu a megyeszékhely árnyéka miatt igazából nem tudott teljes mértékben fejlődni, ezt az 1950-ben létrehozott Járási Tanács székhely valamiképpen módosította a helyzetet. Élt a felkínált lehetőséggel lehetőségeihez képest fejlődött, majd az 1990-es évek közepétől Kistérségi székhelyé vált.

Füzesabonyba, ebbe a kis nyolcezeres városkának, eddig nem nagyon jutott el a rendszerváltás szele, vagy ha eljutott, akkor sem előnyösen érintette. Gondolok itt arra, hogy felbomlott az addig országosan jó hírű termelőszövetkezet, a privatizált állami gazdaság is csak vegetál, és tönkrement számos addig jól működő üzem is a városban és térségében. Ezek hatására, sok ember vesztette el munkahelyét, és lett munkanélküli, vagy a kárpótlás segítségével a lét szélén tengődő őstermelő. Sokan megpróbáltak kitörni, és különböző vállalkozásokat beindítani, de mivel sok a munkanélküli és az embereknek kevés a pénzük, nem tudnak fizetőképes keresletet biztosítani, ezen kényszervállalkozások jövedelmezőségének biztosítására.

Ezen sorok leírása után megpróbálok hiteles képet festeni ezen településről és lehetőségeiről.

1. Földrajzi helyzete, természeti adottsága

1. térkép: Füzesabony helyének meghatározása. Forrás: Veres G. 2003

Füzesabony Magyarország észak-keleti részén, Nagy-Alföld észak-nyugati szélén, Heves megye dél-keleti részén helyezkedik el. Eger várostól délre (17 km-re), Kerecsend (8.5 km)

km és Maklár (8 km) községektől északra, keletre Szihalom (7.5 km), dél-keletre Mezőtárkány (5 km), délre Dormánd (3 km), dél-nyugatra Erdőtelek(12.5 km), nyugatra Kál (14 km) községek határolják 1.térkép. (PÁSZTOR J. 1934-1935)

Jelentős közlekedésszempontról is hiszen itt találkoznak az országban vezető főutak és vasutak. Észak-déli, kelet-nyugati folyosó, jelentős csomópont. Ezen a szakaszon halad keresztül a 3-as autópálya, a 3 számú és a 33 számú főút. Vasúti csomópont a Budapest-Miskolc fővonalon és átszállási lehetőséggel a Füzesabony-Eger illetve a Füzesabony-Debrecen közötti mellékvonalra ezt a 2. térkép mutatja.

2. térkép: Vasúti és közúti csomópont ábrázolása. Forrás: Városismertető kiadvány
2005

1. 1. Geológiai kialakulása

Tájegységileg a medenceperemi teraszos hordalékkúp síkságok sorába tartozik. A pleisztocén folyamán az Északmagyarországi-középhegységből kifutó vízfolyások az Alföld Északi peremén kezdték meg hordalékkúp-építő tevékenységüket. Üledékeiben jóval magasabb a kavicsaránya (főleg a hegységekhez közeli területeken), mint az Alföld belső területein felhalmozottakban. A táj a Hevesi sík és a Borsodi mezőség határán fekszik, a Laskó és az Eger patak között. Tehát a két patak jelentős felszínformáló tevékenységet hajtott végre a területen, itt hagyták a pleisztocén korban lerakott üledékeket. Ennek bizonyítéka rengeteg sóderbánya található itt. Területe délnek lejtő üledékes síkság, ennek kialakításában az említett két patak vett részt a folyásirányukat gyakran változtatták. A nagy vastagságú üledéksor anyagai a csillámos homok, lösz-szerű anyagok, a folyóvízi mocsári anyagok. Később a vízfolyások sajátos tulajdonsága érvényesült, saját hordalékkúpjukba vágódtak be. Ennek folyamán alakultak ki ártéri síkságok ezt követően már a szél formálta tovább.(MARTONNÉ ERDŐS K. 2005.) Az egyhangú felszín legnagyobb tengerszint feletti magassága 137 m (a határ legészakibb pontja). Két kiemelkedése a Mogyoróستető és a Kettőshalom.

Az Alföld és a hegyvidék közötti törés illetve hajtás jellemzi geológiai felépítését. Ezt érzékelteti a két artézi kút rétegrajza közötti különbség, pedig a távolságuk 1 km.(PÁSZTOR J. 1934-1935)

1. 2. Ásványkincse és talaja

Füzesabonyban geológiai fúrások alkalmával lignit mezőt találtak a keleti és a nyugati végén. Már említettem a határban több helyen találtak és nyitottak kavics és homokbányát, készletei jelentősek.

Talajai részben csernozjom, részben barna erdőtalajok, melyek mélyen humuszosak, kémhatásuk gyengén savanyú. Gyakoriak az agyagon képződött réti talajok is, melyek Füzesabony határában szénsavas meszet tartalmaznak, de termékenységük megfelelő. Tágabb környezetbe még megtalálható a sztyepesedő réti szolonyec, réti szolonyec, szolonyec réti talajok, réti öntéstalajok, és a humuszos homok talajok.

Mezőgazdasági szempontból ügyelni kell a homoktalajok megkötésére, a termő szikesek termelékenységének megtartására az agyagtalajok mechanikai, kémiai talajjavítására. A szerves anyagok bevitele megnövelheti a termelékenységet.(ZELE F. 1995)

1. 3. Felszíni és felszínalatti vize

Füzesabony és térségében nincsen törésvonal, talán ezért is kevésbé földrengéses terület. Száraz, gyér lefolyású, melynek kevés a vízfolyása. A Bükkből lefutó patakok határozzák meg a felszíni vizeket, tehát itt halad át a Laskó-patak, Eger-patak, Rima-patak. A térség nyugati határán található a Hanyi-ér. A patakokra árapasztó csatornákat építettek, ezek mentesítik a területet a hegységekből lezúduló árvíztől. A Laskó-patak hossza 69 km, vízgyűjtőterülete 368 km. A régi 33-as és az új 33-as utak között található egy víztározó, amely a Laskó-patakból nyeri a vizet és öntözésre, hal nevelésre használják.

Az előforduló talajvizek általában néhány méter mélyen található, mennyiségük nem számottevő. Kémiai összetétele: kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A talajszennyezés miatt megnőtt a nitrát tartalom is. Nem megfelelő minősége miatt főleg öntözésre használják fel. A rétegvíz jó minőségű, de kevés van belőle. Megtalálható még a sík területrészekén artézi víz is sajnos hozamuk eléggé alacsony. A településen ezért már csak egy artézi kút működik ennek is a vízmennyisége nagyon kicsi (csordogál).(SZARVAS E. 1995)

1. 4. Éghajlata

Terület a mérsékelt meleg és száraz, illetve a mérsékelt meleg és száraz éghajlati kategóriákba sorolható.

- Napsütéses órák száma 1900-2000 óra között változik.
- Évi középhőmérséklet jellemzően 10 °C alatti (8,5-10,0°C).
- A téli napok száma, a napi maximum 0 fok vagy az alatt, ezen belül a zord (napi maximum -10 fok alatt van).
- Évi átlagos csapadék mennyiség 550-700 mm (a hegyvidékek felé nő), legtöbb csapadék május és június hónapokban esik.
- Hótakarós napok száma 35 nap alatt van.
- Uralkodó szélirány változó, de elsősorban nyugati és az északi szelek dominálnak.
- Átlagos szélesség: 2-3 m/s.

1. 5. Természetes növényzete, állatvilága

A területen értékes társulásai a szikes- és löszgyepek, mocsár- és láprétek, keményfaligetek, mocsári és más nedvességkedvelő társulások kisebb foltjai. Kiemelkedő jelentőségű vagy egyedülálló növényzet nem található itt.

Állatvilága változatos. Megtalálható itt a fácán, örvös galamb, nyaktekercs, fakopács és a cinke félék. A nyílt növénytársulásokban hüllők, pld. magyar gyík, zöld gyík, fürge gyík, fali gyík, réz siklók élnek. Rágcsálók közül leggyakoribb a mezei nyúl, hörcsög, az ürge, a pocok. Több bogár- poloska- és pókfaj él itt. Vadászati szempontból értékes terület, vadfajokban túlmenően az érintett területen szarvas, őz, vaddisznó, délebbre a mélyebben fekvő területeken nyúl, fácán, fogoly jellemző. (VERES G. 2003)

2. Füzesabony történelméről röviden

2. 1. Település típusának meghatározása

A falusi településeknél, a belsőségi alaprajzok alapján megkülönböztetünk szabálytalan és szabályos alaprajzú településeket. Füzesabony a szabálytalan alaprajztípusba tartozik ezen belül pedig a halmazfaluba. Kialakulása kezdetben szórványtelepülések (Abony, Kisbuda, Pusztaszikszó) fokozatos besűrűsödése útján, majd a vasút megjelenése után a település kifelé növekedésével (telep kialakulása). A település belső magját a rendszertelenül épült lakóegységek alkotják. A múlt század első évtizedeiben még jól érzékelhető ezen kialakulási mód. Jellemző rá a lakóövezet után az ólaskertöv, ezt követően a belső legelő majd a szántóföldek és végezetül a külső legelő következik. Ezek fokozatosan a beépülés folyamán eltűntek, így vált szerkezetileg vegyes településsé. (MENDÖL T. 1964)

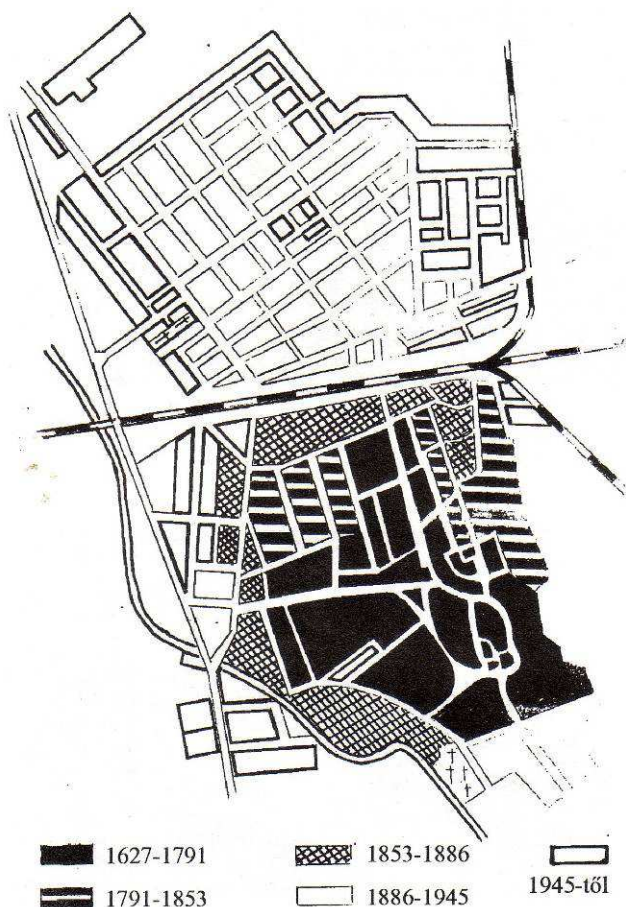
2. 1. 1. A település kialakulása, fejlődése

Füzesabony Árpádkori kialakulásában két véleményt ismerünk:

- Az 19. századi szakirodalom a mai Nagy-Szohoda és a Kis-Szohoda déli részére a Laskó-patak bal partjára képzelte el a települést, sőt erre a helyre a helyre templomot és Aba Sámuel ideiglenes temetkezési helyének jelölte, összehozva a király nevével.

A temetőt a Laskó-patak jobb partján a településsel szemben képzelte el. Ezt semmiféle régészeti lelet nem támasztja alá. Ezt a ma élő idősebb lakosok között általánosan elterjedt.

- A második az a valószínűbb a 18. századi térképeken néprajzi megfontolásból a mai templom környéki település volt. A város térszerkezete a Szent László törvényei szerinti előírtakat tartalmazza. Kétségtelenül a templom környékén látszik leglátványosabban a halmaztelepülési forma ezt mutatja a 3. térkép. Ez a városrész esik legközelebb Mezőtárkányhoz, amelynek településszerkezete máig a halmaztelepülés egyik legtipikusabb példája. Ezt a véleményt támasztja alá gázvezeték építése közben a templomtérén talált 18. századi női csontváz mellén ékszerrel. A templom körüli építkezést Mária Terézia tiltja meg egészségügyi okokra hivatkozva. Az 1783-as térképen már a temetőt a Laskó-patak partján a mai falusi temető helyén találjuk. A mai templom helyén lehetett egy Árpádkori templom, amelyet az 1720-1735 között épült mai templomba beépítettek. Ezek támasztják alá ez utóbbi feltevés valószínűségét.

3. térkép: Füzesabony település fejlődése. Forrás: Rátkai I. 1995

Településtörténetileg fontos, hogy a századfordulón mérnökök által tervezett telepi rész megjelenése. Megváltozott a házhelyek nagysága, funkcionális beépítettséget helyezték előtérbe. Ez a rész centrum nélkül, középületek hiányában fejlődött.

A falusi rész sokfunkciójú településrészévé változott, ezen kívül a centrum is itt alakult ki. A telepi rész csak a lakóhelyi funkciókat látta el. 1945-ig a település nagysága szerkezete, jellege elérte a községi fejlődés határait. Vonzáskörzete kezdett körvonalazódni.

Az alispán 7357/a. 99 rendelete alapján döntött az új utcanevek elnevezéséről. Ezek következők:

- „A Szihalom felé vezető út legyen a Szihalmi utca
- Felvég – Főutca
- Kertalja – Magyar utca
- Szöglágyító – Rákóczi utca
- Meglakhat u. – Kertész utca
- Alvég – Király utca
- Kisvég – Pap utca
- Templom tér
- Sörke sor – Budai utca
- Temető sor – Temető utca
- Vasvég – Érsek utca
- Szohoda – Halom utca
- Külsőszohoda – Laskó utca
- Kankóvég – Kossuth utca
- Dormándi út – Malom utca
- Külső új sor – Gelej utca
- Belső új sor – Petőfi utca
- Berki sor – Baross utca
- Posta sor – Posta utca
- Az állomástól Ugar felé vezető utca – Vasút utca”

(RÁTKAI I. 1995)

2. 2. Átfogó története

Füzesabony település kialakulásában döntő szerepet játszott a Lasó és az Eger patak ittléte, hiszen ez biztosította az ivóvíz és a megélhetés nagy részét. Fontos még, Hogy az alföld és a dombság határán fekszik természetes útvonalak haladtak itt. Ezeket alátámasztja a neolitikus lelet együttes, amit az elmúlt évtized M3-as autópálya nyomvonalának régészeti feltárásai alkalmával találtak. Rézkorból is vannak tárgyi emlékek a város észak-nyugati felében feltárt kőépítmények a Dél-Angliai Stonehenge-el mutat rokonságot. A leghíresebb a Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúra néven ismert agyagedények sokasága. Találunk még a vas és a népvándorlás korából emlékeket. Különböző népcsoportok is megjelentek ezen a helyen, ilyenek a preszkíták, kelták, szarmaták akiknek gazdag sír és ékszerleleteit találták meg a település környezetében. Az úgynevezett Csörsz árok is itt húzódik az i.sz. 3-4. századból amelyet a rómaiak építettek a betolakodó Germán törzsek ellen. Ehhez az árokhoz fűződnek még különböző mondák is, hogy mért éppen itt épült meg.

Ezen a helyen az Árpádkorban is laktak ennek bizonyítéka a halmaztelepülési forma amely ebben az időszakban alakul ki. Ásatások során I. András király kori pénzérméket, 40 síros temetőt találtak. Ez a vidék a XI. században a Kabar törzsből származó Aba nemzetség lakóhelye, de találunk itt szláv őslakosokat is a honfoglalás korában. Erre utalnak a különböző helynevek: Szohoda, Laskó, Szikszó. Besenyők jelek ezen a helyen a XI- XII. században akik saját nyelvüket beszélték. Írásos emlék először 1261-ben készült a településről, ahol Obon alakban említik. Egy IV. Béla idejéből származó oklevélben említik a Füzesabonyhoz tartozó Pusztaszikszót „Demaszikszou” néven. Középkorban kisebb nagyobb megszakításokkal az egri püspökség birtoka. Ekkor a Füzesabony és a környezetében lévő falvakat eger-völgyi plébánia egyházasként említik a források. Ezek a települések a következők voltak: Pusztaszikszó, Buda, Endréd, Keresztesföldje, Laskó. Az utóbbi három a tatárjárás után nem újult meg.

Bakócz Tamás kimutatásaiból tudjuk, hogy a XV. században a fejlődés töretlen. Szikszóról 1490-ből van írásos emlékünkn, oklevélben említik mint vásárhelyet és az adókimutatásokban is találkozhatunk vele. Az ezt követő Jagelló-kor, mint az országos történelemben is negatív hatást ért el ezen a környéken is. Itt is gyülekeztek Dózsa zászlaja alá 1514-ben felkelők, akik Heves környékén csatlakoztak a 7000 főt számláló csapathoz. Elhatározták, hogy Eger püspöki földesúr székhelyének elfoglalását, de ez vereséggel végződött. Súlyos

következményei voltak korlátlan robottartást vezetett be Abony és Kisbuda népére. Ez az 1558-as urbáriumban valósult meg.

Eger ostroma alkalmával 1552-ben Abony elpusztult, de hamarosan újra települt erről az 1577-es urbárium ad bizonyítékot.

Az 1620-as évek végén telepítenek be gazdákat a településre, ezért 4 évre terjedő szabadságlevelet kapnak a püspöktől. Az Eger ellen 1686-ban menetelő császári csapatok áldásos tevékenysége miatt elnéptelenedik ez a terület. Telekessy püspök Füzesabonyt benépesítő rendeletét 1700-ban adja ki, ennek hatására 1701-ben 32 családos jobbágy jött ide. Sajnos az 1710-es pestisének következtében sokan elmentek, ezért Erdődy püspök ismételten betelepelési megállapodást kénytelen kötni jobbágyaival 1716-ban. Ez azt tartalmazta mindenki annyi földet használ amennyit meg tud művelni, s ott ahol ezt jónak látja. Nem járt ez az intézkedés sem kellő eredménnyel, ezért ismételten kénytelen kiadni 1723-ban a harmadik benépesítő rendeletet, itt egy összegben kell a füst pénzt és a terménykilencedet 150Ft-ért megválthatja.

Egyházi anyakönyvezés 1713-tól létezik a településen.

Ebben az időben 1773-tól közigazgatási jogállása község. Az első népszámlálásnál 1785-ben a lakosság létszáma 1554 fő az 1828-nál pedig 2222fő ez 44% százalékos növekedést takar.

A XIX. századi püspöki építkezések az akkori európai színvonalon zajlottak, de ennek eredményét nem láthatjuk a II. világháború pusztító hatása miatt.

Füzesabony legrégebbi első ismert pecsétje 1744-ből való, ezen egy élével lefelé fekvő ekevasat, napot sugaraival és fölötte egy kalászt láthatunk, körfeliratban pedig Füzes-Abany.(1. kép) Másik pecsétje 1861-es szintén ezekkel a motívumokkal látható. Füzesabony nevét 1901-ig írták kötőjellel, ezután egyben olvasható. (2. kép)

1. kép: Füzesabony pecsétje 1744-ből

Forrás: Városismertető kiadvány

2. kép: Füzesabony pecsétje 1861-ből

Forrás: Városismertető kiadvány

A kiegyezést követően a birtokok elaprózódnak ezáltal növekszik a számuk ez sok ember megélhetését veszélyezteti. Ennek tudható be sokan kerestek munkát a mezőgazdaságot kiszolgáló iparban. Nagy változást okozott a vasút építése, de erről szakdolgozatomban részletesen beszámolok. A lakosság ennek hatására felhígul, növekszik. A belső folyamatok eltörpülnek a külső hatások miatt a falu fejlődésében. Ez a népi építészetben, a népi öltözködésben és az életmód megváltozásában jelentkezik.

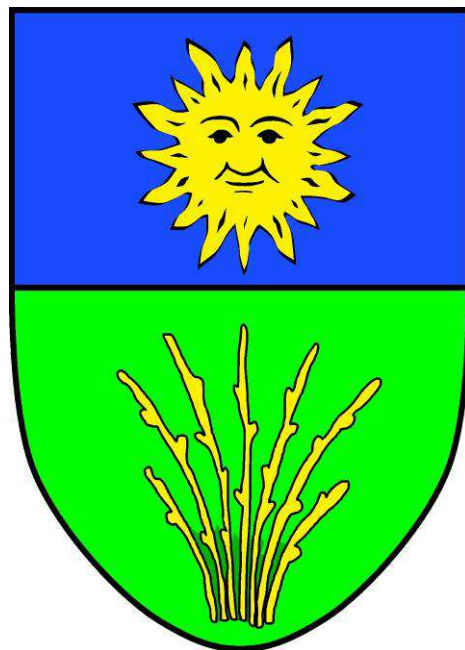
Az első világháború és az annak következményei miatt sokan elszegényednek, elvándorolnak innen. Ennek ellenére az 1930-as években virágzik a kulturális élet.

A második világháború már érezhetőbb, kézzelfoghatóbb változásokat idézett elő. Ekkor semmisült meg a 9 emeletes gabonatarló, könyvtár, múzeum, templomtorony, közlekedés miatt fontos hidak, vasúti pályatestek, műszaki berendezések:távíró és telefonhálózat.

Füzesabony járási székhely 1950-től ez alapozza meg a térségben a vezető szerepét. 1970-től nagyközség, 1989. március 1-én lett a megye ötödik városa.

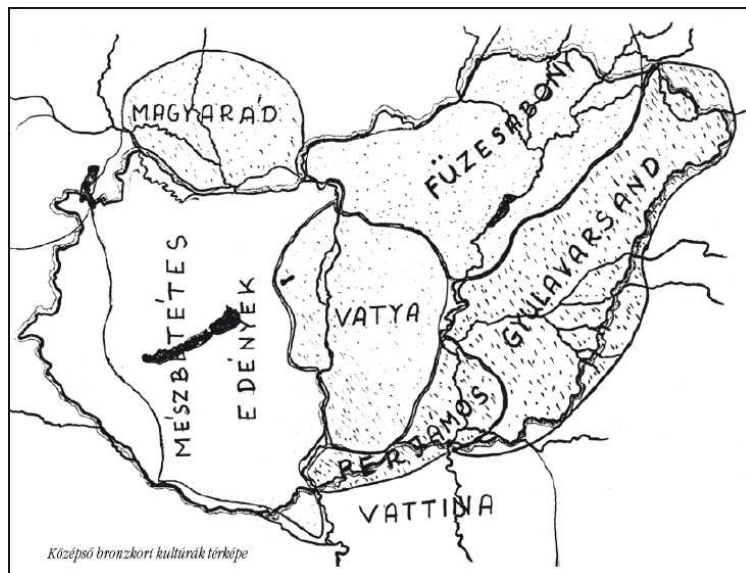
Füzesabony város címerében az 1744-es és az 1861-es pecsét motívumai találhatók. A címer ábrázolása: alul kerekített oldalú háromszög alakú pajzs, felső kék mezejében 16 sugarú, lebegő, kerek arany színű, mosolygó Nap. A zöld alsó mezőben pedig legyezőszerűen szétterülő hét darab arany színű bimbós fűzfavessző. 3. kép (RÁTKAI I. 1995, SIPOS A. 2000, VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

3. kép: Füzesabony címere. Forrás:
Városismertető kiadvány 2005

2. 3. Középső Bronzkori Kultúra

Több bronzkori kultúra alakult ki a Kárpát-medencében ezeket a 4. térkép tartalmazza.

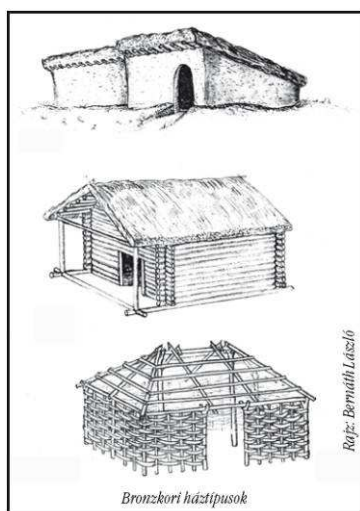
4. térkép. Középső bronzkori kultúrák Magyarország területén. Forrás: Magda H. 2006

Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúra (i.e. 1900-1300)

Füzesabony rövid történetének bemutatásánál sem lehet figyelmen kívül hagyni, ezt az időszakot, talán azért is mert ezt éppen szülővárosomról Füzesabonyról nevezték el. Ebben az időben az Európát behálózó cserekereskedelmi útvonalak alakultak ki, ez a terület jó természeti adottságainak köszönhetően fontos szerepet játszott a Kárpát-medence életében. Fontos kereskedelmi és országos útvonalak találkoztak itt, ezért tudtak kapcsolatot tartania görög szárazföld lakóival. A település határában az úgynevezett öregdombon kultúrák sokaságát találjuk meg. Leghíresebb ezek közül a középső bronzkori. Ilyen településen épült háztípusokat látunk a 4. képen. Az első hivatalos ásatás a Laskó patak folyamszabályozási munkálatai után kezdődtek meg 1931-ben. Ekkor az említett dobot kettévágták és Tompa Ferenc a Nemzeti Múzeum főmuzeológusa vezetésével megkezdik az ásatásokat. Ekkor került felszínre egy tell települési forma egyik szép példája egy öt rétegű település. Tell település jellemzője: a sok évszázados helyben lakás következtében különböző kultúr-rétegek alakultak ki ezt nevezi a szakirodalom tell település formának. „Az alsó rétegben újkőkori, fölötté a Hatvani kultúra rétegei, fölötté követik a bronzkoriak, amelyek éppen erről a lelőhelyről

kapták nevüket Füzesabonyi Bronzkori Kultúrának nevezték el. Ez a műveltség magába foglalta az egész Észak-Magyarország mai területét”. Ez a régészeti korszakot az edényművesség jellemzi.

A füzesabonyi kultúra lényeges változásokat okozott a temetkezési szokásokban a fémmegművelésében és az edényművességben.(5-6. kép) Itt csontvázas temetkezéseket találtak az előtte lévő hamvasztással szemben. Szigorú szabályok között temették el halottaikat, gazdag sír leletanyagot hagyva maguk után. A férfiakat dél-északi irányba, míg a nőket észak-dél irányba helyezték örök nyugalomba. Fémgazdagság jellemzi ezt a kultúrát az előzőekhez ha viszonyítjuk. Ekkoriban még ékszerként használták a bronzot, ezért kerültek elő a sírokból bronzból készült ékszer, fegyver, ruhaösszekötő kapocs, csengő. Az ekkor élő ember még a bronzot nem mindennapi eszközként használta, nem tömegesítette. Itt nyer bizonyítást, hogy a lovat felszerszámozva használták, erre bizonyíték a szarvasagancsból készült zabla, oldalpálcák amelyek innen kerültek elő. Eltérést mutat az előző időszakhoz képest az edények mintázata. Itt találtakon szépen csavart spirális ornamentikai mintákkal díszített edényeket találtak. Ez a teljesen más formaképzés szakítás a régi eddigi hagyományokkal. A bemélyedő és kiemelkedő díszítő elemek mindegyik edényt művészívé tette. Jellemző még a fényes fém utánzat amellyel bevonták ezeket. A leletek jelentőségét igazolja, hogy a Nemzeti Múzeum állandó kiállításán a Dobó István vármúzeumban és természetesen a Füzesabonyi vasútállomáson berendezett kiállításon is meg lehet őket csodálni. (MAGDA H. 2006)

4. kép: Bronzkori háztípusok

Forrás: Magda H. 2006

5. kép: Középső bronzkori cserépedények. Forrás:

Magda H. 2006

6. kép: Középső bronzkori hordozható tűzhely

Forrás: Magda H. 2006

2. 4. Füzesabony nevének eredete

Aba Sámuel uralkodása

A honfoglalás korban a kabar nemzetség leszármazottja, I. István király az apósa. Edömér kabar vezér ivadéka a hagyomány szerint. Születési éve bizonytalan, olyan 990 körül születhetett, szülei neve nem maradt fenn. 1041-ben lépett trónra Magyarország királyaként. Három évig uralkodott, húsvét napján koronázták királlyá. Maga az Aba név az tisztelet név volt, jelentése apát ez vált később nemzetség névvé. Pénzein Sámuel királynak nevezi magát. Ez pedig akkoriban igen ritka név Magyarországon eredete héber talán ez a vallására enged következtetni.

Igen kiterjedt birtok rendszerrel rendelkezik a család Abaúj, Borsod és Heves vármegyékben. Annyit tudunk róla, hogy uralkodása előtt Szent István idején nádori tisztséget viselt. Már említettem felesége a király lánya a források szerint. Számos gyermeke született, nevük ismeretlen. Viszonylag a kevés adat miatt uralkodásáról keveset tudunk Péter elleni lázadás után választják királlyá. A III. Henrikkel kötött kompromisszum miatt az István-párti főurak lázadást szőnek ellene, ezért a hangadókat kivégezteti. Ez Gellért püspök haragjával jár, aki koronázást is megtagadja tőle.

Ménfőnél 1044-ben ismételten háborúzik a németekkel, ahol az őt támogató erők egy része is ellene fordul és július 05-én csatát veszít. Menekülése közben Füzesabonynál érik utol és gyilkolják meg. Az általa alapított Abasári (sári) monostorban temetik el. (VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

3. A 18. sz. végének, a 19. sz. első felének püspöki építkezései

A 19.sz. első felében lezajlott püspöki építkezések Abonyban és Szikszón a kor európai építészetének színvonalát képviselték.

A Pusztaszikszói kápolnát Barkóczy Ferenc püspök építtette Szent Vendel tiszteletére a 18.sz. végén. A román kori alapokat az 1995-96-os feltárások bizonyították (7. kép)

7. kép: Pusztaszikszói kápolna. Forrás: Városismertető kiadvány 2005

A Szikszópusztai volt érseki major a 18.sz. végén épült a püspöki uradalom költségén, késő barokk stílusban. Uradalmi épületek: majorság, magtár, pince, kápolna, kocsmá, fácános, méhészet, 30 tehenes tehenészet, pálinkafőző, magtár, gazdatiszti lakás és juhászlak.

A Lógó-kocsmá: a major közelében épült, Barkóczy fogadóépítései során.

A Püspöki nyaralókastély: mintegy fertályórányi távolságra volt a majorságtól. 1945-ben pusztult el.

A püspöki -érseki szikszói építkezések Zwenger József tervei alapján kerültek kivitelezésre, de ugyanez mondható el a település K-i részén megépült vízimalomról is.

A pusztaszikszói kápolna és az Egri-patakon felépült vízimalom megmentésére a város főépítésze 1994-ben megmentési tervet dolgozott ki. (SIPOS A. 2000)

4. A 19. sz. 2. felétől meginduló modernizációs folyamatok

8. kép: A Rákóczi- Kossuth- Mátyás király úti kereszteződés a XX. század elején.

: Forrás: Zombor L. Képeslapgyűjteménye

4. 1. Közlekedés:

- 1864 a Laskó - patak szabályozása, hídépítés
- 1870-től meginduló vasútépítés
- 1886-87 az első kőburkolatú út megépítése Dormánd és Mezőtárcány irányába

4. 2. Belső térrendezés:

- 1886 első mérnöki pontosságú térkép Füzesabony belterületéről
- 1893 a vasútállomás épületének átadása
- 1899-ben az alispán dönt az utcák nevesítéséről, jelzőtáblákkal való ellátásáról, javításáról. Előírták, hogy a legalább 2 igásállattal rendelkező tulajdonosok a Laskó-pataktól évente 1 fuvarnyi töltésanyagot hozzanak a Posta utca kötelező javítására.
- Köztérfoglalások (kiskertek stb.) megszüntetése a házak előtt, ha azok a közlekedést akadályozzák
- Mérnököt bíznak meg a község utcáinak rendezésével (8. kép.)
- A községi vezetőség kéményseprési szerződést köt a falu javára egy kéményseprő mesterrel
- A Csincsa -árok vizét az Egri-patakba vezettessék, hogy a belvízkárok elkerültessenek
- 1912. novemberében átadják a telepí részen kialakított első három utcát, a Majzik Viktor munkástelepet. Ez a régi falusi rész jellegzetes halmaztelepülésével szemben már mérnökök által tervezett településrész (RÁTKAI I. 1995)

4. 3. 97 évvel ezelőtt alakult ki a telep három utcája

9. kép: A Honvéd- Kerecsendi úti diadalkapu

Forrás: Füzesabonyi Híradó XVI.10.1.

10. kép: A Honvéd úti kereszt

Forrás: Füzesabonyi Híradó XVI. 10.1.

A vasút meglétének hatására Füzesabony létszámailag is fejlődésnek indult. A vasút másik oldala is kezd benépesülni. A Majzik Viktor új munkástelepen felépített 3 utca átvételére indult a bizottság. Köztük Majzik Viktor alispán, Reiner Soma építési vállalkozó, és a község előljáróság tagjai 1911. november 2-án. Füzesabony telepi részén zömmel gazdasági művelésű érseki birtokok voltak. A vasút megépítésével sok család költözött be a környező településekről Füzesabonyba. A vasutas családok számára nyitották meg a telepi rész 3 utcáját 1911-ben. A három utca neve: Levente (Úttörő), Honvéd, Kercsendi út. Ennek tiszteletére egy diadalkaput is emeltek, ami a Honvéd-Kerecsendi út sarkán állhatott.(FÜZESABONYI H. 2005.)

Majzik Viktor neve felmerült a rendszerváltás utáni utcanév változtatások alkalmából is. Személye mindenképpen méltó arra, hogy Füzesabonyban is nevét viselje valamilyen közterület.

- 1924-ben salakjárdák építéséről döntenek, - telepi temető átadása, iskolaépítés
- 1925-ben az északi település részen, Majzik teleptől keletre és északra osztanak ki házhelyet. Az újtelepre azonban nem csak nyugdíjasok települtek ki, akik a vasúti közlekedés miatt jöttek ide, hanem a házhelynélküli helyi lakosok is.
- 1928-ban elkészül a község megyeszerte híres artézi kútja
- 1930-as évek: vasúti felüljáró megépítése a két településrész között

4. 4. Millenniumi évforduló

- honvéd emlékműállítás a Berek-erdőben
- millenniumi fák ültetése a templom körül

4. 5. Gazdaság

- 1900 állattenyésztés: apaistálló létesítése, a környező községekkel köz állatorvosi ellátás szervezése
- 1913 a község villamosítása

4. 6. Civil szerveződések, egyesületek, klubok

- Tűzoltó egyesület – 1894
- Gazdasági egyesületek alakulása: Hangya Fogyasztási Szövetkezet 1901, Hitel Szövetkezet. 1902/1903 telén alakult meg Füzesabonyban, majd 1906-ban Besenyőtelken a Hangya szövetkezetek. Ezek nem helyi kezdeményezésűek voltak a mezőgazdasági életet próbálták lendíteni, felvásárlással és értékesítéssel foglalkoztak.
- Fellendült a paraszti művelődés, 1905-ben alapították meg a Füzesabonyi Olvasókört zömében kisemberek a megyei kiskgazdák politikai szövetségben is közreműködtek. 1908 áprilisában a füzesabonyi gyűlés úgy döntött, hogy belép a Magyar Gazdaszövetségbe.
- Füzesabonyi Sportklub alakulása, 1926
- 1907-ben alakul meg az Iparoskör, ami a tőkés termelési ágak térhódítását vetíti elének ebben a térségben. A szakmai értekezletek mellett kiveszik részüket a kultúra fejlesztésében is. A községben lakó kereskedő és iparos családokat összefogva önképző és szórakoztató jellegű műsorokat szerveztek. Műsoraikkal még az Operettszínházba is eljutottak Okály Artúr cukrászmester vezetésével. (RÁTKAI I. 1995)

5. Gazdasági, társadalmi, kulturális fejlődés 1867-1944 között

5. 1. A kiegyezéstől 1914-ig

A község politikailag 1848-ig jobbágyközösség volt. Gazdálkodása a háromnyomásoshoz tartozott 1848-ig, majd az ezt követő jobbágyfelszabadítás után is megmaradt. Mindig volt szabadgazdálkodású terület, az első ilyen az úgynevezett „Bozsi” rész volt.

Még az önkényuralom éveiben 1858. április 8.-án Gyöngyösön megalakult a Heves Megyei Gazdasági Egyesület (HMGE). Azzal a céllal, hogy hazánk gazdálkodása fejlesztesse Heves vármegye javára, továbbá egy népbank felállításával a tőkét megteremtse a fejlődés számára. Füzesabony község is belépett ebbe az egyesületbe az egyesület gabona segélyekkel támogatta a rászorulókat. A HMGE nem csak talpra állította Besenyőtelek, Dormánd, Füzesabony, Mezőtárcsány községek közép- és kisgazdáinak életét hanem közelítette is egymáshoz. A takarékpénztár létesítése nem járt sikerrel, feltételezhető a helytartótanács nem engedélyezte. Végül is az egyesület újabb kezdeményezését már siker koronázta 1864-ben. Megalapíthatták az egyleti népbankot ez legalább a középbirtokosokat tőkéhez jutatta.

Ekkoriban az itt élők főleg marha és juh tenyésztéssel foglalkoztak. A legeltetéshez szükséges legelőt az ugar adta.

Füzesabony mezőgazdasági és általános gazdasági életén legtöbbször a vasút megjelenése a Hatvan-Miskolc vonal megnyitása jelentett.

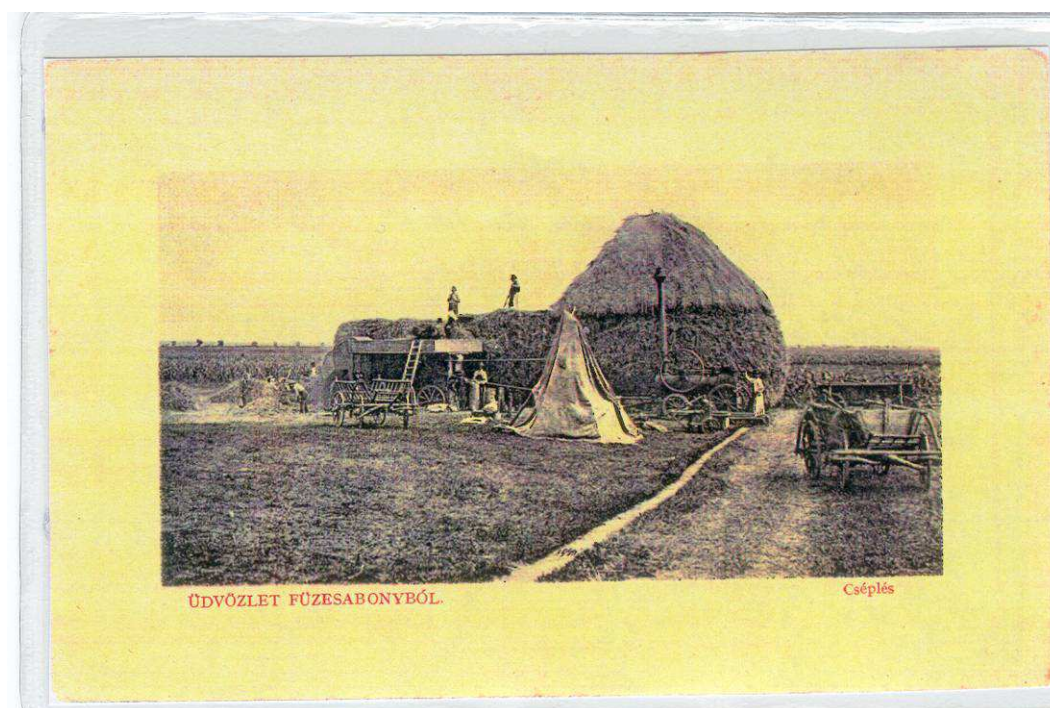
Füzesabony a vasút megjelenése előtt mezőgazdasági település volt. Nagyon lendített az általános gazdasági életén az új közlekedési eszköz megjelenése. Füzesabony egyszerre vált a környező négy település (Besenyőtelek, Dormánd, Füzesabony, Mezőtárcsány) központjává és a két szárnyvonal megnyitásával pedig vasúti csomóponttá. Heves megyében Hatvan után Füzesabony lett így a második legnagyobb, legforgalmasabb vasúti központ.

Számos jótékony hatás érte közvetlenül a századforduló környékén a települést. A kelet-nyugati és az észak-déli országrészek összeköttetése kapcsán mind az átmenő illetve a megtelepülő ipari fejlődés éreztette a pozitív változást. A személyforgalom is nagyban megugrott így ismertté vált a Füzesabony neve az ország többi részén.

A vasút megjelenése a munkanélküliséget felszámolta, előtte sok napszámos csak az ország távoli vidékein kapott munkát, ugyan is nem volt lőtte olyan gazdasági ipar, (helybeli vagy ipari telep) amely felszívta volna ezt a vándorló réteget. Így vált a községben közel 200 családnál biztos jövedelemforrássá.

A mezőgazdasági termelés szerkezeti, gazdasági váltáson ment keresztül 11. kép a négy település uradalmain és nagybirtokain. Változás az 1890-es években jelentkezett, csökkent a gabonafélék termőterülete, növekedett a burgonya, cirok, cukorrépa és a dinnye vetésterülete. Ez a gabonafélék túlsúlyán mit sem változtatott. Szintén növekedett a szarvasmarha tenyésztés, a húsfeldolgozás megnövekedése miatt bővítésre szorult a füzesabonyi vágóhíd. Ezek változások többek között a jelentős hiteleknek is köszönhető.

Kétségtelenül Füzesabony központtal erősödő mezőgazdasági tájegység, agrár mikro körzette alakult át a vasút jótékony áldásából az itteni termékek most már eljuthattak az ország minden részébe, különösen Budapest felvásárló piacaira.

11. kép: Kalászos növények betakarítása a XX. század elején.

Forrás: Zombor L. Képeslapgyűjteménye

Az egri szárnyvonal átadása után alapozódott meg az itt termelt zöldség, gyümölcs, baromfi, tojás, nyáron a dinnye távoli területekre való szállítása.(MISÓCZKI L. 2001)

A helyi művelődés, kultúra története szorosan összefügg a polgárosodás folyamatával és a könyvtári állományok kialakulásával. Füzesabonyban 1895-ből van írásos bizonyítékunk arra, hogy könyvtár működött az iskolában. 1898. december 24-én a képviselőtestület egy ingyenes népkönyvtár létesítését határozta el. “Mivel azonban a szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkeztek, “feliratilag” felkérték a “földművelésügyi M. Kir. Miniszter Ő Nagyméltóságát, hogy a könyvtár létesítéséhez szükséges összeget állami segélyképpen kiutaltványozni méltóztassék.” (SIPOS A. 2000)

A település szerkezetében is nagyon nagy változás történt létrejött az úgynevezett „telep”. Erről, majd később írok.

Az ismertségnek köszönhető a község évente 4 országos vásárt tart állatfelhajtással, ezen kívül hetente egyszer kirakodó vásár rendezésére jogosult.

A térségben Füzesabony fejlődése a mezőgazdaságnak köszönhetően, kapcsolódva a kedvező vasúti előnyökhöz, már-már a városiasodás képét vetíti elénk.

Legtöbben Füzesabonyból 1900-1910-ig terjedő időszakban vándoroltak el legtöbben. Oka a MÁV-nál való nagyobb méretű elhelyezkedés és az jobb fizetési lehetőségek keresése.(MISÓCZKI L. 2001)

A községben a petróleumvilágítást 1913-ban villannyal cserélték fel, majd csak 1931-ben kezdik meg a házak villannyal való ellátását. Az áramot a salgótarjáni centrálé szolgáltatja.(PÁSZTOR J. 1934-1935)

5. 2. Az első világháború idején

Annak ellenére, hogy gabonatermesztő körzetről van szó itt is megjelent az alapvető élelmiszerek hiánya. 1916-ban közellátási érdekekből megkezdték a termények állami rekvirálását. Például Tepélypuszta teljes sertésállományát valamint a Dormándhoz tartozó Budaháttanyáról, Mezőtárkányi Samassa gabona raktárból teljes gabona készletét vitték el.

1918-ra a gazdasági intézkedések a nagybirtokokat, uradalmakat is működésképtelenné tették. Az aratásba besegítettek a szabadságolt magyar katonák és idegen hadifoglyok is. A betakarított termésből legalább a vetőmagot meghagyta a hatóság, ellentétben az állattenyészteteknél a törzsállományt is lefoglalta. Ezért a négy település három uradalma a cselédeknek kénytelen volt szélnek eresztetni.

Korábban nem tapasztalható módon megnőtt a földéhség, a földosztás már-már fogható közelségbe került. Végül radikális változást 1919. március 21. után következett be, ezek az intézkedések az uradalmak és a falvak nincstelenjeinek némi biztonságot hoztak. Birtokokat államosították és termelőszövetkezeteket hoztak létre. MISÓCZKI L. 2001)

5. 3. 1919-1944 között

A Tanácsköztársaság bukását követően a román csapatok bevonulásával ismét megnőtt az éhínség a megmaradt gabonát és az állatokat lefoglalták. Az állathiányra jellemző, hogy még 1919 novemberében hozott községi előljárási rendelkezés nyomán, amely szerint szarvasmarhát, lovat, sertést, birkát csak kényszervágással lehetett vágóhídra vinni ez 1926 őszéig érvényben maradt. A háború után kibontakozó gazdasági válság következtében, 1920-30 között a népszaporulat 15%-ról 9%-ra esett vissza, a lakosság tömeges elszegényedése, a "kivándorlás" felgyorsult.

Az 1920-as földreform alkalmával a füzesabonyi birtokrendező bizottság közel félezer házhelyet osztott ki. A tulajdonosoknak az 1927-ben alapított Falusi Kis Lakásépítési Szövetkezet adott kölcsönt. 1931-ben újabb földterületek kerületek parcellázásra, ennek következtében egész utcatorok nyíltak a telepí részen. Sajnos a házak építésénél nem vették figyelembe a községfejlesztési terveket. Ezt egy előljárási meg is jegyezte: „az építkezés oly elszórtan történik, hogy abból egységesnek tekinthető község soha nem lesz”

Mezőgazdaságban 1923 javított háromnyomásos gazdálkodást folytattak, ezt követően a határrész egyik felét szabadgazdálkodási területté nyilvánították. Itt kétnyomásos forgókat és javított háromnyomásos forgókat, sőt vetésforgókat alkalmaztak. Termesztett növények: répa, kukorica, kender, búza, burgonya, zab zabosbüköny. A lucernát legtöbbször vetésforgón kívül vetik.

Tenyésztett állatok: Szarvasmarha, ló, sertés, juh. Füzesabony 1921 óta selyemhernyó felügyelő székhely. A lakosság kicsi része foglalkozik ezzel a tevékenységgel, oka nincsen elegendő eperfa. Megemlíthető még a méhészet.

A termőföldek kiosztása kevesebb eredménnyel járt. Ezt az 1935-1936. évi birtokkimutatás is igazolja 1. táblázat.

1. táblázat: Füzesabony birtokviszonyai 1935-1936-ban Forrás: Misóczki L.

		gazdaságok	
		száma	területe
Törpegazdaságok	0-5 kat. h.	1379	1505 kat. h.
Kisgazdaság	5-100	272	3449
Középgazdaság	100-1000	2	1153
Nagygazdaság	1000-	1	1312!

Az agrárszerkezetet továbbra is a szántóterületek túlsúlya mutatja.

Művelési jelleg	Művelési terület
szántó	5539 kat. h.
kert	190
rét	347
legelő	844
erdő	93
terméketlen	427

A 6390 összlakosból a 340 mezőgazdasági cseléd és az 1871 mezőgazdasági munkás.

Az 1928. évi Magyar Gazdaszövetség döntése alapján nagyobb termőterületen termesztettek dohányt és cukorrépat. A hatvani cukorgyárral kötött előzetes szerződés alapján biztos felvevőpiacot és előnyös árat tudtak biztosítani maguknak a füzesabonyi gazdák. Ennek következménye lett, hogy 1940-ig nőtt a cukorrépa termőterülete. Az erre folyósítandó hiteleket az 1929-es gazdasági válság megghiúsította.

A mezőgazdaság fejlődését a belterjességgel bővülésével mérhetjük. 1932-1933-as évektől nő a tejgazdálkodás és a törzs marha állomány tenyésztése, illetve a gyümölcs és a dinnyetermesztés mértéke bővül. 1935-1937-es években már a gazdák termékei külföldre is eljutottak. Gyümölcsfa telepítések is történtek füzesabonyi központtal, 1940-ig hat településen mintegy 6600különbféle gyümölcsfacsemetét osztottak ki ebből 4000 ingyen.

Az I és II. bécsi döntés értelmében Magyarország piaci kibővültek. Jelentős mennyiségű élelmiszert és terméket jutattak ki az új területekre a Heves megyei ezen belül a füzesabonyi gazdák is. A növény és állattenyésztés mértéke megnőtt az igények miatt, sajnos Magyarország hadba lépése után ezeket a termékeket a frontra szállították.

1940-től megkezdték a zsidó birtokok lefoglalását amely a termelés összeomlásához vezetett 1944-ben pedig minden vagyonukat elkobozták. Az 1944 őszén átvonuló front sok szenvedést okozott a lakosságnak. Amit lehetett a német, magyar katonák elvittek a megmaradt terményt és álatokat a szovjetek foglalták le. A II. világháború a község mezőgazdaságát siralmas helyzetbe döntötte. (MISÓCZKI L., 2001)

A Laskó-patakon keresztül vezető fahidat a megye 1931-ben vasbetonhíddá építette át, itt haladt a Füzesabony-Dormánd közötti út.

Az ivóvíz ellátáson az 1930-ban artézi kút fúrásával segítettek, ugyan is a talajvíz 4-8 m mélyen található az istálló trágyalé könnyen beszivárog a talajba szennyezve ezzel a kutakat.

A lakosság összetételére így emlékezik az ekkor kiadott monográfia: „A lakosság faji színképét megállapítani igen nehéz lenne, mert a mai lakosságnak ősei a XVIII. század elején telepedtek le a községben. Ezek pedig sokfelől jöhettek, nevükről ítélve már akkor is magyarok voltak”. (PÁSZTOR J. 1934-1935)

5. 4 A helytörténeti múzeum története

Az első ilyen feljegyzés 1928-ra tekint vissza, amelyet egy korabeli újságikkben olvashatunk. Itt a hagyományos paraszti életmód eszközeit szemléltették és az eredeti abonyi férfi, női 12. kép, gyermek népviselet bemutatására került sor. Később kiállították az Öregdobi ásatások régészeti anyagát. Sajnos ez az anyag eltűnt 1944-ben egy padlásra menekítés alkalmával.

2000. október 23.-án a kiállító hely a frekvenciált helyen fekvő vasútállomás épületébe, így most már méltó helyet kapva hirdeti a füzesabonyi régészet emlékeit. (SIPOS A. 2000)

12. kép: Füzesabonyi menyecske: Forrás: Zombor L. Képeslapgyűjteménye

5. 5 Nyelvjárása

A község a palóc nyelvjárás szomszédságában van, beszéde azonban már nagyon elüt attól. Beszéde hajlik az irodalmi nyelv felé, bár vannak népies kifejezései ezek ritkák. Néhány példa: burgonya „kompér” vagy ha valakit kérdezünk, hogy kihez megy akkor a népies „nyi” ragot teszi hozzá Kovácsnyi.(PÁSZTOR J. 1934-1935)

5. 6 Lakóházak építése

Az első kataszteri felméréseket is 1785-86-ban végezték. Ekkor készítettek olyan térképet, amely a faluhoz tartozó külső - és belső birtokokról hiteles képet nyújt. A falu lakóházainak száma ekkor 416. Ekkor kezd kialakulni az a nagyon lassan változó népi építészeti hagyomány, amely ezen házak jellegzetességeit meghatározza: zömében nádfedeles, alacsony, fehérre meszelt házak, pici ablakokkal, kőalapozás nélkül.

14. kép: Lakóház a 18. századból

Nagy-Szohoda u. 30. Forrás: Rátkai I. 1995

15. kép: 300 éves lakóház

Kis-Szohoda u. 18. Forrás: Rátkai I. 1995

(Az 1800-as években az 1 szoba, konyha, kamra a belső rendezés, míg a század hetvenes éveiben már gyakoribb a két szobás lakóházak építése. A lakóházak uralkodó típusa a 20.sz. elején: szarufás- torokgerendás, füstlyukakkal ellátott, kontyvetős, háromsejtű, szabadkéményes, boglyakemencés, mestergerendás, boldoganyás házak.

Ebben az időben a mestergerendát több helyen a palóc boldoganyának megfelelő oszlop támasztotta alá. Ennek két fajtáját használták Abonyban: az egyik hosszú, földjén álló oszlop, a másik rövid - csak a kemence padkájáról induló volt. A búbos kemence általános használata 1930 körül kezd megszűnni, amikor a szabadbeli sütőkemence és a szabadkémény alatt lévő konyha önálló formát ölt. A falak építőanyaga már a 18.században is változatos: kő, vályog, sövény (gátfal). A helyi tetőfedő anyag nád és zsúp. Zsindelyt és terméskőpalát csak az I. világháborúig alkalmaztak.

Gazdasági épületek: istálló - 2 fajtája közül a különálló, ún. “tüzelős ól” volt itt az elterjedtebb, de a lakóház végéhez ragasztott felvidéki típus is megtalálható volt kisebb számban. Igyekeztek a bel telkeket is rendezetté tenni. Általában ezek hármasságok voltak: lakótelkek, gazdasági udvar és kert. Ezeket egymástól kerítéssel választották el. Korábban az egész települést kerítették és a kijáratúkat kapuval zárták le. Füzesabonyban ezeket a kapukat “sertekapunak” nevezték. Ezek megakadályozták, hogy a jószág őrés nélkül kimenjen a határba.

A lakóházak száma 1910-ben 827 volt, 1920-ban 863, 1930-ban pedig már 1289. Ez közel tíz év alatt 33%-os emelkedést mutat, nagyobb építkezések a földreform során kiadott házhelyek után indultak meg. A házak nagyobb része vályogtégglából épült, azért találunk még kőből vagy téglából, kő vagy téglalappal rendelkező vályogházat. Tetőzete főleg két anyagból került ki az egyik a cserép vagy bádog a másik pedig a nád vagy zsúp ezek mellett szerény számban van még zsindely vagy deszka.(SIPOS A. 2000)

6. 1944-1956 között

A második világháború frontvonala 1944. november 07.-én érte el Füzesabonyt. A tíz napig tartó harc során többször cserélt gazdát a vasúti csomópont. A német alakulatok felrobbantották a Laskó-patakon átvezető vasúti és közúti hidat, a kilenc emeletes gabonátárolót, használhatatlanná tették a vasúti pályatestet és a telefon és távíró hálózatot. A kulturális értékek többsége is eltűnt (múzeum, könyvtár, templom). Felrobbantották a templomtornyot 15. kép, amelyet a község a háború befejezése után közadakozásból épített újjá.

15. kép: A találatot szenvedett templomtorny 1944-ben. Forrás: Sipos A.

Lakosságlétszáma főleg a háborús tragédiák miatt mint egy 800 fővel csökkent. A földosztáskor a nincsteleneket és a törpebirtokosokat is földhöz jutatták. Mivel tapasztalatokkal nem rendelkeztek ezek a társadalmi rétegek 1950-ben megalakították a Petőfi Tsz-t.

1950-ben a megalakult tanácsrendszerben Füzesabony járási székhely lett 17 település központja. Ez a mozzanat alapozta meg későbbi fejlődését.

Az erőltetett iparosítás és a kereskedelem államosítása, a mezőgazdaság kollektivizálása bénítólag hatott a település fejlődésére az 1940-es évek végén. Talán ennek az eredménye az 1956. november 28.-án megalakult Munkás Tanács.(SIPOS A. 2000)

7. A város gazdasági jellemzői

A térségre jellemző folyamatok: Füzesabony és térsége a gazdaságilag fejletlen területekhez tartozik, ezt a mezőgazdaság számára kedvező adottságú területek ellensúlyozzák.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek szétesésével a melléküzemági tevékenység is szétesett. Ipari szolgáltatás nem jellemző erre a térségre.

A város gazdasága rurálisnak mondható, ez azt jelenti:

- Mezőgazdaság a meghatározó a városban
- Alacsony feldolgozottságú termékek kerülnek ki a térségből, ezt azt eredményezi kedvezőtlen az értékesítés.
- Szolgáltatási szektor fejletlen.

7. 1. Mezőgazdaság

Mint már említettem Füzesabonyban a mezőgazdasági termelés dominál, nem véletlen az adottságok ezen tevékenységnek felelnek meg a legjobban. A város összterülete 3954 ha, ebből művelt rész 3810 ha.

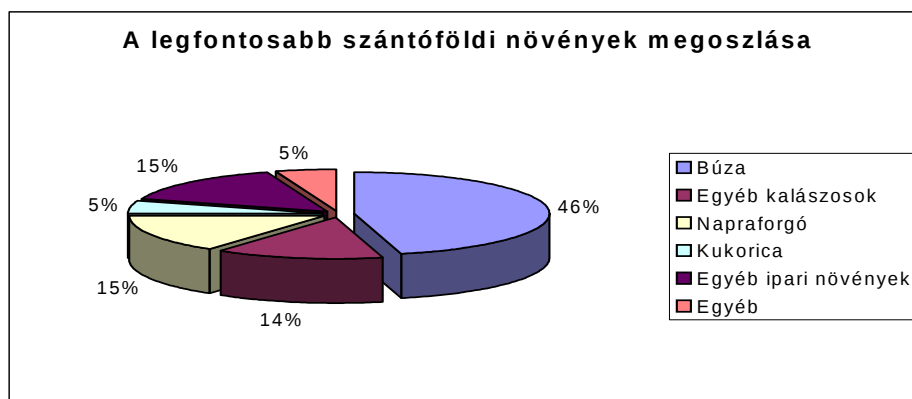
Művelési ágankénti megoszlását a 2.táblázat mutatja:

2. táblázat: Füzesabony termőterületének megoszlása művelési áganként.

Forrás: Veres G. 2003

Művelési ág	Terület (ha)	Megoszlás(%)
Szántó	3392	89.0
Gyümölcsös	21	0.5
Gyep	286	7.5
Erdő	111	3.0
Összes:	3810	100.0

A 90-es évek előtt két nagy mezőgazdasággal foglalkozó üzem működött az egyik, az Állami Gazdaság, a másik pedig a Petőfi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, ezek országos szinten is elismertek voltak. Természetesen a rendszerváltás után ezek átalakultak a kárpótlás folyamán. Jelenleg 1 szövetkezet, 1 részvénytársaság, 1 értékesítő szövetkezet, 5 Kft működik a városban és persze kb.181 kistermelő. Ezen gazdálkodók következő növényeket termelik a 1. ábra mutatja.

1. ábra. Forrás: Veres G. 2003

A kalászos növények a mérvadóak, ezt követi az ipari növények. Jelentős mennyiségű dohány termesztés folyt, az Egri dohánygyár megszűnése ennek a növénynek a termelését visszafogta. Nagyfokú a takarmány termelés ezek a következők. Szemes takarmányok, szalastakarmányok és silókukorica. Az állattenyésztésben jellemző a szarvasmarhatenyésztés.

Gépesítés a termelés nagyobb hányadán jól gépesítet, alacsony foglalkoztatottságú. A településen található a nádudvari KITE és a bábolnai IKR-nek kihelyezett raktára. Ezzel biztosított a vetőmag, műtrágya, növényvédőszer, gép és szaktanácsadás a gazdálkodók számára.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak arány 13.6%[?].

Bitrokszerzet nagy változáson ment keresztül ha megnézzük az 1991-es és az 1997-es adatokat ezt tükrözi 3. táblázat. Az 1997-es óta a szerkezetben lényeges változások nem történtek.

3. táblázat: Birtokszerkezet változása 1991-1997 között. Forrás: Veres G. 2003

Birtok méret	1991	1997
300 ha feletti (%)	91.7	30.2
100-300 ha (%)	5.6	20.5
3-50 ha (%)	0.8	46.7

A jó mezőgazdasági adottságok ellenére, ezt nem használja ki a város és közvetlen térsége, hiszen egyáltalán nem rendelkezik felvásárlással és feldolgozó iparral. Hiányzik az állattenyésztés és a növénytermelés összhangja.

7. 2. Ipar

Az előző részből kiderült Füzesabony alapvetően mezőgazdasági terület, az ipar nem jelentős. Nyersanyagban szegény területnek minősíthető, ennek ellenére az ipar szerkezetében a nyersanyagokat feldolgozó ipar jelentős szerepet kap. Ezt bizonyítja a polgármesteri hivatal által kibocsájtott kimutatás is.

Legnagyobb százalékban a fémfeldolgozó (70.1%) ipar teszi ki, nevezetesen a PICOPACK Rt. A cég fémdobozokat, tubusokat, koronázárakat stb. gyártásával foglalkozik. Termékeit országosan, sőt határon túl is forgalmazza. Ez a gyár a MÁV mellett a legnagyobb foglalkoztató a városban.(SZABÓ G. 1994)

A 2000-ben megkezdte működését a DUROPACK Csomagolóezköz Gyártó és Feldolgozó Kft, amely díszdobozok és élelmiszersomagoló termékek gyártásával foglalkozik 16. kép.

A második nagyobb üze me a városnak a Fenstherm Kft , ahol modern nyillászáró eszközöket gyártanak. Dinamikusan fejlődő cég, már 2003-ban túlépte az országhatárt Szlovákiában és Horvátországon hozott létre leányvállalatot 17. kép.

Mind a két újjon an létesült üzem nagyot lendített a városban kialakult foglalkoztatási arányon.

16. kép: Duropack Kft. Forrás: Sipos A.
Fényképe 2006

17. kép: Fentherm Kft. Forrás: Sipos A.
fényképe 2005

Még mindig számottevőnek mondható a kavicsbányászat, ez kilóg a feldolgozó iparágak sorából egyedül képviseli a bányászatot.

Legkisebb arányt képvisel az élelmiszer ipara (1.8%) ami a pékségekből vágóhídból és húsfeldolgozókból áll össze.

Működnek a városban munkacsökkenteket foglalkoztató cégek is, ezáltal is segítik az ott dolgozók megélhetését.

A városban működő cégek összetételét és jegyzett tőkéjüket a 4. táblázat mutatja.

4. táblázat: A városban működő cégek száma, jegyzett tőkéje 2002-ben.

Forrás: Veres G. 2003

	Bejegyzett ipari cégek	Bejegyzett cégek összesen	Egyéni ipari vállalkozások	Egyéni vállalkozások összesen
Cégek száma (db)	20	52	89	369
Jegyzett tőke (M Ft)	573,840	1100,772	-	-

Tehát megállapítható, az ipari szerkezeten belül, az ipari nyersanyagokat feldolgozó ipar magasan vezet, míg az élelmiszeripari feldolgozás a lehetőségekhez képest alacsony arányt képvisel.

7. 3. Kereskedelem, szolgáltatás

Az élelmiszer ellátást A-Z TOPKER, Coop mezőkövesdi üzletlánc, a nemrég létesült Plus áruházlánc (18. kép) és a CBA üzletlánc valamint néhány magánkézben lévő élelmiszer bolt végzi.

18. kép: Plus Áruház. Forrás: Saját felv.2007

Az autósokat két benzinkút segíti.

Megszaporodtak az úgynevezett trafikok, ajándékboltok és butikok. Ezek között megtalálhatóak műszaki, elektromos háztartási, híradási és számítástechnikai cikkeket forgalmazó és javításával foglalkozó cégek. Található még vegyi áru, vasárú, barkácsanyag, gépjárműalkatrész, ajándéktárgy és illatszerboltok, cipő és bőráru, ruházati, textil, papírírószer, óra- és ékszerüzlet valamint termény és takarmány és sportszerboltok.

19. kép: Takarékszövetkezet.

Forrás: Saját felv. 2008

20. kép: OTP. Forrás: Saját felv. 2008

A városnak három pénzintézete van a már régóta üzemelő OTP 20. kép és a Takarékszövetkezet 19. kép mellett a tavaly év vége előtt nyitott üzletet a K&H Bank is.

A városban működik egy piaccsarnok, ahol kulturáltabb lett az áruk adás-vétele.

Vendéglátás: A régi hagyományos vendéglők mellett kinyitottak a fiatalok igényeit jobban kielégítő modern pubok, ami az étel és italfogyasztáson kívül más lehetőséget is biztosítanak a vendégek számára. Meglehetősen sok étterem, gyorsbüfé, pizzeria nyílt.

Számos magánkézben lévő fodrász, kozmetikus, masszázs szalon nyitotta meg kapuit.(VERES G. 2003)

8. Művelődés, oktatás, kultúra, sport, vallás, egészségügy

8. 1. Művelődés

Az eddig jól működő Könyvtár és Közösségi (21. kép) ház kapcsolata megszakadt az elmúlt év szeptember végén egy önkormányzati döntés miatt. A több éves-évtizedes tapasztalattal rendelkező munkatársaknak a munkaviszonya megszűnt, talán ez is az oka a kulturális rendezvények hiányának. Sajnos még a kultúra napját sem sikerült kelőképpen megünnepelni a városban. Mostanában önszerveződő csoportok jelentik a különböző foglalkozások megtartását. Az ezt megelőző időben a városi könyvtárban sok kulturális rendezvényt kínáltak, nem egy híres költő, író, történész. politológus stb. fordult meg falai között. Számos

kiállítás házigazdája volt, nyáron az általános iskolásoknak szervezett napközis tábort, de más egyéb ifjúságot érintő foglalkozások színhelye.

21. kép: Városi Könyvtár

Forrás: Sipos A. 2006

8. 2. Vallás

Füzesabony lakosainak nagy része régen és most is római katolikus vallású. 1895-ben a 4712 lakosból 4505 volt római katolikus, 156 izraelita, 42 református és ezen kívül található még görög katolikus is.

Füzesabonyban az egyházi anyakönyvezést Olasz Márton vezette be 1711-ben. Ő volt a falu első plébánosa. A helyi egyház vezető részt vett bizonyos mértékben az iskolai oktatásban. Oktatott szertartást és erkölcsant, helyettesítette a káplán ha nem ért rá.

Az 1920-as években megindult a fiatalok összefogására az országos mozgalmak, ilyenek pld. Kalot és Kalász Füzesabonyban is volt helyi szervezete. Ekkor a vallásos nevelés a fiatalság egész személyiségére kihatott. Az iskolások körében a Szívgyárda, a felserdült tisztségviselők, iparos, de aki legalább négy polgárit végzett lányok körében a Máriás Kongregáció, a kisiskolás lányok körében enyhébb vallási célzatú Máriás Lányok Társulata, a serdülő fiúk tekintetében pedig a Levente Egyesület hoztak létre.

A vallásos nevelés mozgatórugója Pap Irén tanító volt, aki évtizedeken keresztül irányította a lánykör munkáját. Munkásságának eredményeiről több száz irat tanúskodik.

A zsidóság helyzete a településen, a kereskedelembe töltöttek be jelentős szerepet. 1810-1815 között települtek be Poroszló és Dormánd Községekből 8-10 szegényebb család. Ezek nyersbőr, felvásárló és kisebb vegyeskereskedéssel próbálkoztak. Számuk az idő múlásával egyre növekedett 1835-ben alakult meg a Zsidó Hitközösség. Ez működtetett zsidó iskolát és a héber nyelv oktatását szorgalmazta a rabbi lakásán. Nagyobb számban 1853 után telepedtek

be a városba. A II. világháború miatt jelentősen csökkent a számuk, most már csak néhány család él a városba.

Károlyi Mihály gróf 1912-ben politikai korteshadjáratának támogatása fejében a füzesabonyi hitközséget jelentős mértékben támogatta. Eredménye képen egy szép zsinagóga épült, sajnos ezt politikai megfontolásból az 1950-es évek elején lebontották. Csak képek jelzik meglétét 22 kép.

22. kép: Zsinagóga épülete az
1930-as években. Forrás: Sipos A.

23. kép: Református templom.
Forrás: Sipos A. 2005

Zömében az itt élők római katolikus vallásúak ennek következtében egy templomban és egy kápolnában gyakorolhatják vallásukat.

A város déli felében 2000-ben lett átadva a felújított Református kápolna 23. kép, ami már lehetővé teszi az ilyen felekezetűeket, hogy aktívan bekapcsolódhassanak a hitéletbe.(RÁTKAI I 1995, SIPOS A. 2000, VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

8. 3. Sport

A versenysport a településen az FSC sport klubban keresztül működik öt szakosztállyal. Ezek a következők:

- Női kézilabda: NB I/B osztály
- Férfi kézilabda: NB II. osztály
- Férfi labdarúgás: Megyei I. osztály
- Sakk OB I/B

- Darts szakosztály nem rég alakult, ez üde színfoltja a város sportjának.

Tehát aki versenyszerűen szeretne sportolni az ezekben a szakosztályokban megteheti. Egy sportpálya várja a mozogni vágyókat, egyre több felnőtt korú rendszeres futással tartja karban az egészségét. A gyerekek számára két játszótér áll rendelkezésre itt már az Uniók előírásoknak megfelelő fa játékok találhatók.

A sportcsarnok 1995. október 23.-i átadásával számos lehetőség nyílt meg rossz idő esetén is a sportolás számára (24. kép).

24. kép: Városi sportcsarnok. Forrás: Saját felv. 2002

Tömegsportok közül megemlíteném a városban működő lehetőségeket:

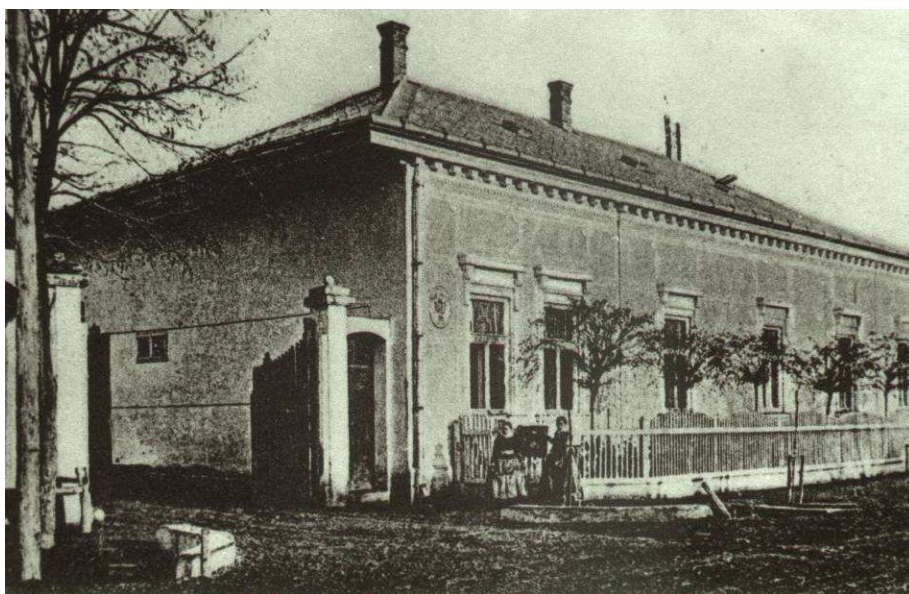
- A kispályás labdarúgókat
- Számos keleti harcművészet képviselőit
- Kondi termeket
- Rendszeresen megrendezett „Fut Abony” futóversenyt

Nagy hiányt töltött volna be az uszoda megépítése, a kiszolgáló tekepályával, szaunával. A meglévő nyertes pályázatot utasította vissza az önkormányzat.

8. 4. Oktatás

Rendszeres elemi oktatás 1735-től mutatható ki a településen. Az első iskola egy kántorlakással volt egy fedél alatt. A Mária Terézia által elrendelt népoktatás (1777 Ratio Educationis) miatt az iskola kötelesek száma 70 főre emelkedett, újabb tanterem építése vált szükségessé. A második iskola 1853-ban épült a Zrínyi út 21. sz. alatt.

A vasút megjelenését követően, fokozottabb bevándorlás indult meg, ez a gyerek létszám növekedésével is járt. A meglévő iskolák már nem tudták fogadni a megnövekedett gyereklétszámot. Samassa érsek a napóleoni háború idején megépített nemesi, tiszti épületének lóistállóját alakította át iskolává 1888-ban 25. kép (Mátyás király út 27).

25. kép: A Mátyás király út 27. sz. alatti iskola. Forrás: Sipos A.

Itt két tanterem és két tanítói lakás lett kialakítva. A telepi részen 1924-ben építették meg a „tornyos iskolát” és a tanító lakást (Szihalmi út 16. sz.)

Ezek mellett még Pusztaszikszón is épült egy iskola egy tanteremmel és tanító lakással. Itt első és második osztályosokat tanítottak. Az oktatás 1895-ben vette kezdetét.

A városban két óvoda, két iskola, ez a kettősség a kettévágott településből adódik. Gimnázium és 1970-től Zeneiskola működik ez körzeti feladatokat is ellát.

A két általános iskolát 1956-1957-ben adták át, ez bővült többször az idők folyamán 26. kép.(RÁTKAI I. 1995, SIPOS A. 2000)

26.kép: Széchenyi István Általános Iskola

Forrás: Saját felv. 2008

27. kép: Remenyik Zsigmond

mellképe. Forrás:Saját felv. 2007

A Remenyik Zsigmond 27. kép Gimnázium és Postaforgalmi szakközépiskola létesítését 1962-ben kezdték el. A középfokú oktatás 1963-ban kezdődött meg még a II. számú Általános Iskolában. Az új intézményben az első tanév 1966/1967-ben volt, ekkor vált teljessé a beiskolázás két évfolyamon nyolc osztályban mintegy 279 diák tanult. Ugyancsak ebben az évben végeztek azok, akik legelsőnek iratkoztak be ebbe az intézménybe. 1969-ben vette át a Káli gimnázium feladatait az intézmény, beiskolázási kötelezettsége az egész járásra kiterjed. Az 1977/1978-ban kezdődött meg a postaforgalmi szakközépiskolások képzése, Heves megyében ilyen oktatás máshol nem található. A bejárasi gondokat mérsékelte az 1985-ben átadott diákotthon. A sors fintora 2006-ban ballagott el az utolsó postás az intézményből és a kollégium létszáma is az évben minimálisra csökkent. Az intézmény falai között oktatnak gimnáziumi tanulókat, ötödéven OKJ szoftverüzemeltetőket és két éves számítástechnikai képzés folyik. Az iskolázottság az utóbbi években növekedésnek indult ezt a táblázat is bizonyítja.(REMENYIK ZS. G. 1998)

8. 5. Egészségügy

A településen négy felnőtt és két gyerek orvosi rendelő működik. Az orvosi ügyelet biztosítja az itt élőknek a rendelési időn kívüli megbetegedések ellátását. Az Egészségügyi központ 28. kép az alapellátáson kívül speciális kezeléseket biztosít a gyógyulni vágyók számára. Az elmúlt tíz év nagyberuházásai között számon tartott megyei fenntartású Pszichiátriai Otthon az értelmi fogyatékosoknak és a szenvedélybetegek nyújt védelmet. Tüdőgondozó és két Gyógyszertár 29. kép működik a városban. (VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

28. kép: Egészségügyi Központ.

Forrás: Saját felv. 2006

29. kép: Mátyás király gyógyszerár.

a XX. század első felében Forrás: Sipos A.

8. 6. Városi Bíróság (30. kép)

1991. Január 1-étől működik a városban, akkor a Városháza épületében. Az új épületet 2005-ben kezdik el építeni és 2006 tavaszán már az új és modern helyre költözhetett az igazságszolgáltatás. Járásbíróság már az 1950-es évektől egészen 1983 december 31.-éig működött a településen. (VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

30. kép: Városi Bíróság. Forrás: Saját felv. 2008

9. Infrastruktúra

Füzesabony közlekedési adottságai kiválóak, a megye egyik legnagyobb csomópontja található itt 31. kép. A város földrajzi elhelyezkedésében már említettem milyen utak és vasutak találkoznak itt. A vasútállomásról és a vasút kialakulásáról egy külön fejezetben

szeretnék foglalkozni. A belső úthálózata, aszfaltosak az útjai kb. 98%-ban. Sajnos a járdák minősége kívánni valót hagy és a csapadék vízelvezetés sem megoldott.

31. kép: Az M3-as autópálya és a
33-as főút kereszteződése.
Forrás: Sipos A.

9. 1. Lakásállomány

A lakások száma 3145 db, egy lakásra 2.7 személy jut. Általában családi ház jelleg dominál 92%, de az elmúlt évek társasház építkezései ezen az arányon módosított 32 kép. Szobaszámot tekintve a két- három szobások a mérvadóak, ezek alkotják a lakások 4/5-ét. Az 1970-es években épült lakóházak teszik ki az állomány 24%-át. 2. ábra.(VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

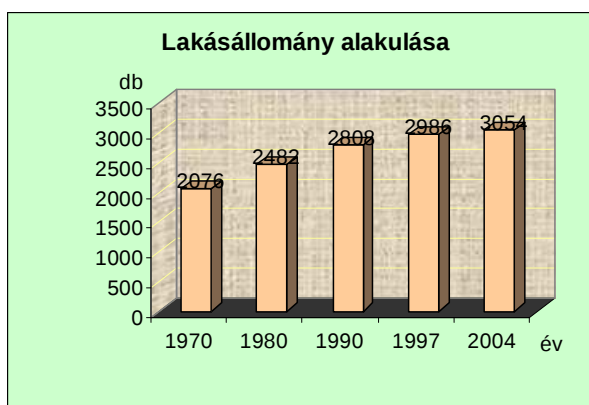
Ezen időben épült panel lakások hőszigetelési problémáit oldja meg a Panel Plusz program az első ilyen háztömb felújítása Füzesabonyban nemrég kezdődött meg 33. kép. Átadásra vár az ABC felett a tetőtér beépítése alkalmával kialakított lakások.

32. kép: Ilyen lakások épültek az elmúlt
években. Forrás: Saját felv. 2006

33. kép: A Panel Plusz program
kivitelezése. Forrás: Saját felv. 2008

2. ábra: Lakások számának alakulása a településen. Forrás: Városismertető kiadvány 2005

9. 2. Ivóvíz, szennyvíz kiépítettség

Az egészséges ivóvíz ellátás megoldott, a szennyvíz kiépítettsége, lefedettsége majdnem 100%-os. Ez a beruházás 1998-ban lett átadva. Azonban a lakosság rákötése már nem ilyen kedvező. Nagy problémát okozott a lakosoknak az ivóvíz illata és íze, ezt a 2005 végén címzetes állami támogatásból finanszírozva valósította meg a vas-mangántalanítót a város vezetése.

9. 3. Az energiaellátottság

Villamos energiából és földgázból biztosított. A város külterületén halad az országos főelosztóhálózati rendszer 400 kV, 220 kV és a 120 kV vezetéke. A földgázvezeték kiépülése a város belterületén 1991-ben valósult meg. Kihasználtsága a fogyasztók aránya 80%-os jónak mondható.

Hírközlés: A telefonhálózat kiépült, internethez való hozzáférés több szolgáltatónál is igényelhető. A kábeltelevízió lefedettsége is jó, ezen hálózaton sugároz a Városi Televízió is. A Füzes Rádió már két éve működik a városban.(VERES G. 2003)

9. 4. Úthálózat (5. táblázat)

5. táblázat: Füzesabony úthálózatának alakulása. Forrás: WWW. fuzesabony.hu 2008. 01.

Belterületi úthálózat hossza: 46,2 km
Belterületi úthálózat kiépítettségének mértéke: 100%

9. 5. Idegenforgalom és turizmus

Számottevő turizmus nincs a településen, ez annak is tudható be, hogy nincsen kellően nagy vonzereje. Csomóponti szerepéből fakadóan az átutazó forgalom jelentős. A közutak a város határában húzódnak, így igazából csak az jön be a településre aki valamilyen céllal érkezik. Budapest az M3-s autópálya átadása után már egy órányira van. Innen északra a Bükkbe, délre a Hortobágyra és keletre a Zsóry fürdőhöz lehet kirándulni.

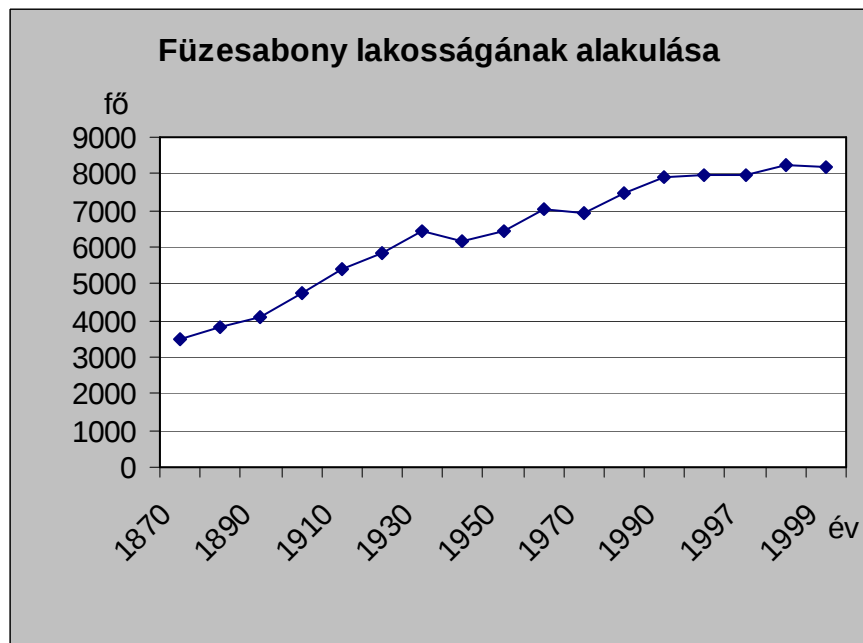
Az innen 20 km-re fekvő Eger, Heves megye székhelye az ország egyik legkedveltebb városa. Nagyon sok történelmi, építészeti (barokk) emlékekkel rendelkezik.

Vadászati lehetőség is van a környéken a várostól dél-keletre fekvő Tepély pusztán, gazdag vadállománnyal rendelkezik.

9. 6. Társadalmi Jellemzők

9. 6. 1. Népeség alakulása

Az első lakossággal kapcsolatos adatok 1828-ból származnak, akkor 317 lakóház és 2222 római katolikus vallású lakossal rendelkezett. Ettől kezdve folyamatos emelkedés tapasztalható, csak az 1930-as években 300 fővel, valamint az 1960-as években egy minimális fővel csökkent a lakosság létszáma. Ezt a 3. számú ábra is mutatja

3. ábra: Füzesabony lakosságának alakulása 1870- 1999 között. Forrás: Veres G. 2003

Az 1970-es évektől kezdve a bevándorlás megnőtt, emellett említést érdemel a születések számának a növekedése is. A környező kis falvakból jöttek legtöbbször a biztosabb megélhetés és a több munkalehetőség reményében a településre. A 2000. évtől kezdődően a lakosság száma stagnál vagy kisebb pozitív vagy negatív irányba mozdul el. Népsűrűsége: 178 fő/km². Ezt a 6.táblázat is érzékelteti. (VÁROSISMERTETŐ K. 2005)

6. táblázat: Forrás: WWW.fuzesabony.hu 2008. 01.

Füzesabony lakosságának kor összetétele 2005-ben,				
állandó népessége 2000- 2006 között. 2006. január 1-i adatok				
0-13 év	14-17 év	18-59 év	60 év felett	Összesen:
1.203	387	5.130	1.680	8.400
Füzesabony állandó népessége:				
Év (január 01.)		Lakosságszám		
2000		8.483 fő		
2001		8.440 fő		
2002		8.420 fő		
2003		8.435 fő		
2004		8.376 fő		
2005		8.393 fő		
2006		8.400 fő		

Leolvasható a lakosság többsége fiatal és középkorúakból tevődik össze. Az 1000 lakosra jutó szülések a megyei átlagot meghaladják. Növekszik a cigány lakosság aránya ez az öregedési folyamatot mérsékli, nő a munkaképes lakosok száma ezzel.

9. 6. 2. Munkaerőhelyzet

A rendszerváltás után Füzesabonyban is ugrásszerűen megnőtt a regisztrált munkanélküliek száma az országos adatokéhoz hasonlóan. Az 1980-90-es évektől kezdve gazdasági szempontból jelentős folyamaton megy keresztül a város. Domináns mezőgazdaság háttérbe szorul, az alkalmazottak száma jelentősen csökkent. Az 1994-1995-ös csúcs időszakban 460-470 fő volt a regisztrált munkanélküliek száma, ez a szám folyamatos csökkenést mutat 2002-ben már 250 fő alá csökkent. Ez az új munkahelyek megjelenésének is köszönhető. Az újonnan létesített Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Szociális Otthona és ez időtájtban kezdte meg működését két nagyobb üzem a DUOPACK és a FENSTHERM Kft. Ezekon kívül

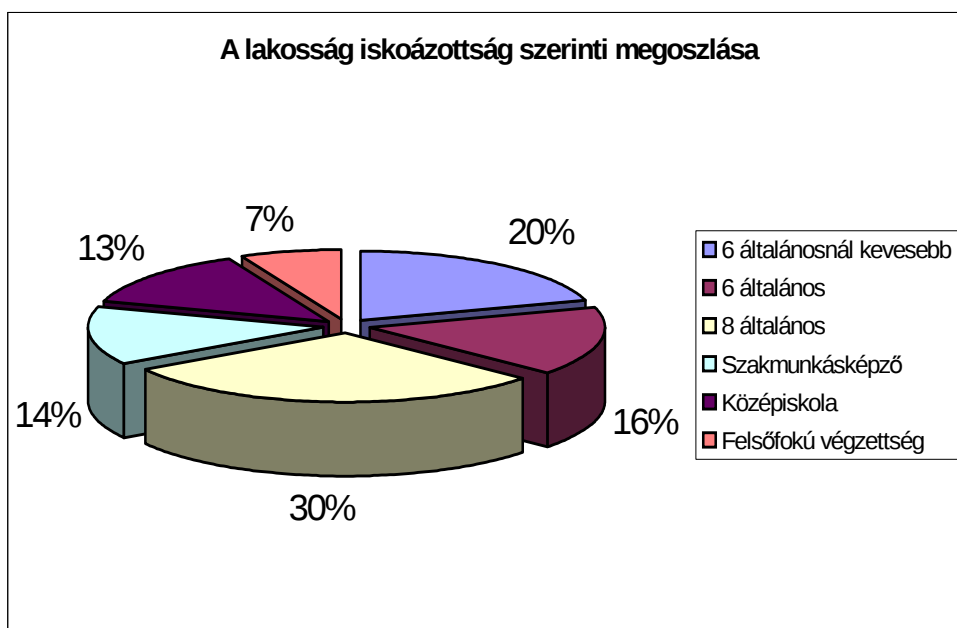
kisebb Kft és Bt-ék alakultak. A két legnagyobb foglalkoztató a PICOPACK (650 fő) és a MÁV. Az összfoglalkoztatottak száma: kb. 2850 fő. Az inaktív keresők száma nagyobb a városban, mint a megye más városaiban. Oka itt él a nyugdíjasok 7.3%-a és az eltartottak 6.8%-a, ez azt jelenti magas az öregek és a gyerekek létszáma. Ha összehasonlítjuk a megyében lévő városokat Füzesabony az egyik legjobban sújtott munkahelyhiányos városa. A cigány lakosság növekedése jellemző, erre már utaltam az előzőekben. Azonban ez a réteg kevésbé iskolázott és munkakultúrájuk alacsonyabb szinten van. A tartós munkanélküliek ebből a csoportból kerül ki, ezért iskolázottságukra több gondot kell fordítani.(FÜZESABONYI M.K.T. 2007)

9. 6. 3. A lakosság iskolai végzettsége

Meghatározó életünkben az iskola, ez későbbi tevékenységünket nagyban befolyásolja. Meghatározza társadalmi hovatartozásunkat. A város népességének iskolázottsága alacsony. A lakosság 1.5%-ának még a nyolc osztálya sincs meg. A 4. táblázat tartalmazza Füzesabonyban élők iskolázottságát.

4. ábra: Füzesabony lakosságának iskolázottság szerinti megoszlása. 2003-ban.

Forrás: Veres G.

Az iskolázottság okai:

- Az 1950-es évek közepéig csak hat osztályt volt kötelező elvégezni, felnőttkorban kellett volna tovább képezni önmagukat.
- A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben, építőiparban, valamint betanított munkásoknak nem kellett magasabb végzettség.
- Cigány lakosság magas aránya (2.3%), szociális helyzeténél fogva nem képes elvégezni a 8 általános iskolát. Gyakori az évismétlés, tankötelesekor betöltése előtt nem fejezi be iskolai tanulmányait.

A füzesabonyi munkanélküliek között számottevő az alacsony iskolai végzettségűek aránya, de szerencsére egyre többen jelentkeznek egyetemre és főiskolára. A magasabb végzettségűek jóval kisebb számban jelennek meg a munkaügyi központban, ezt a 7. táblázat bizonyítja. (VERES G. 2003)

7. táblázat: Füzesabonyi munkanélküliek megoszlása végzettség szerint 2007-ben

Forrás: Munkaügyi központ

Végzettség	Regisztrált munkanélküliek száma (fő)	Regisztrált munkanélküliek megoszlása (%)
8 általánosnál kevesebb	35	13,1
Általános iskola	107	40,8
Szakmunkásképző	76	29,6
Szakiskola	1	0,5
Szakközépiskola	18	7,2
Technikum	5	2,2
Gimnázium	14	5,2
Főiskola	2	0,9
Egyetem	1	0,5

10. Swot analízis

Az eddigi saját tapasztalataim, lakossági vélemények alapján próbáltam összeállítani Füzesabony erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

10. 1. A város erőssége:

- Kedvező földrajzi helyzet
- Turisztikai célpontok könnyű megközelítése
- Kiemelkedő közlekedési feltételek (vasút, közút)
- Jó mezőgazdasági területek találhatók itt
- Kistérségi központ
- Gáz és szennyvízhálózat teljes lefedettséggel ki van épülve
- Belső úthálózata 98%-ban aszfaltos
- Település méretéhez képest sok vállalkozással rendelkezik
- Fiatalok magasabb képzettsége
- Szabad munkaerő kapacitással rendelkezik
- Helyi Városi Televízió, rádió működik, Internet hozzáférés elérhető

10. 2. A város gyengeségei:

- Ipari nagyüzemek kevés száma, ezek is szétszórtak, élelmiszer és feldolgozóipar hiánya
- Belső vízelvezető árkok felszíni vízfolyások elhanyagoltak
- Népesség megtartó képessége kicsi, pályakezdő fiatalok nehezen találnak munkát
- Kevés turisztikai és természeti látványossággal rendelkezik
- Belső politikai torzsalkodások

10. 3. A városban rejlő lehetőségek:

- Könnyen elérhető közúton és vasúton, ezért befektetőknek előnyös lehet
- Észak-Déli autópálya megnyitásának lehetősége
- Logisztikai központ megépítése

- Felnőtt oktatási rendszer bővítése a piaci viszonyokhoz

10. 4. A városban rejlő veszélyek:

- Megyeszékhely és a körülötte lévő városok elszívó hatása
- Emberek érdektelensége
- Ingatag piaci viszonyok, vállalkozók nem érzik magukat biztonságban
- Roma lakosság növekedése, életmódbeli különbségek miatt nő a feszültség a magyar és a roma lakosság között

11. Várossá válás korszakai

Füzesabonyt 1989. március 1. nyilvánították várossá . (34. kép)

34. kép: Oklevél a várossá nyilvánításról

Forrás: Sipos A. 1989

Az 1945 utáni események már külön-külön szerepelnek a dolgozatomban ezeket most összefoglalom őket össze:

11. 1. 1945-1970

- A telepi és a falusi részen új általános iskolák épültek
- Megépül a Gimnázium 1963-ban, majd kibővítik a képzést Postaforgalmi Szakközépiskolai osztályokkal. Jellemzői:
  - ❖ Levelező oktatás
  - ❖ Több megyére kiterjedő beiskolázás
  - ❖ Postás szakemberek képzése
- 1969-ben kezdte meg működését Mátravidéki Féművek Füzesabonyi Gyáregysége
- 1970-ben indul meg a zeneiskolai képzés a községben
- Jelentős a zenei élet másik képviselője az ÁFÉSZ Tinódi Kamarakórusa 1970-ben alakul. Számos országos és nemzetközi dalos verseny helyezettje.

11. 2. 1970-1980

- Megépült a központi „nagy” ABC
- Helyi fiókot nyit az OTP és a Takarékszövetkezet
- Megkezdte működését a Heves megyei Vízmű Füzesabonyi Kirendeltsége
- Megépül a víztorony

11. 3. 1980-1990

- Ettől az időponttól kezdve képviseltetik magukat különböző biztosító társaságok
- A vasúti aluljáró 1987-ben kerül átadásra, biztosítva a két településrész közötti biztonságos közlekedést
- Megépül az új Városi Könyvtár 1987-ben
- Gyógyszorszoba épül a telepi részen

11. 4. 1990-

- Az egyik legnagyobb beruházás az Egészségügyi Központ megépítése
- Benzinkút épül a város határában
- Sportszeretők nagyon örültek a Sportcsarnok 1995-ös átadásának
- Kiépül a gáz, televízió, kábel televízió hálózat a 90-es évek első felében
- Befejeződik a Vasútállomás épületének a felújítása
- Második felében adják át az új vasúti posta épülete
- Szennyvízhálózat átadása többéves csúszással 1998-ban átadásra kerül
- Felújításra kerültek az utak
- Több élelmiszer bolt és más szolgáltató egységek kezdik meg a működést
- Gyárak telepednek meg

Az infrastruktúra és a közellátás felsorolt elemei nagyban hozzájárultak a várossá válási folyamat erősítésében. SIPOS A. 2000)

11. 5. Közigazgatási változások:

- 1950-től Járási székhely
- 1970-től nagyközség
- 1983. december 31.-én megszűnt mint Járási székhely
- 1984. január 01-től városi jogú nagyközség
- 1989. március 01-től városi rangot kapott
- 1996-tól Kistérségi központtá vált

12. Az elkövetkezendő évek megvalósítandó feladatai

12. 1. Füzesabony fejlesztési terve

Alap Elképzelés

Koncepció: Füzesabony a várossá válás útján elindult, ezt építészetiileg is követni kell, rendezni kell a meglévő dolgokat.

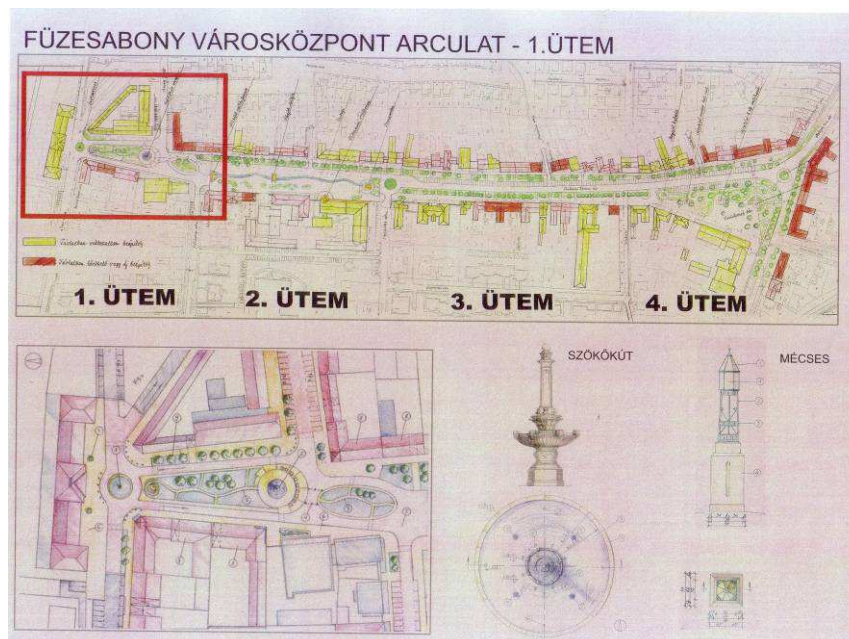
Központi hely, főter kialakítása Füzesabony városából eddig hiányzott, ezért pótolni szükséges. Ami esztétikailag is szép városközpontot eredményezzen. Ezzel kialakulhat egy rendezett, központi rész ami a funkcióiban már megfelel a mai kor igényeinek. Ez a terv a Rákóczi utca (fő utca) teljes hosszára vonatkozik.

Célja: Minél többen tudják igénybe venni és minél több igényt elégítsen ki. Olyan fejlesztés valósul meg ahol a további üzemeltetésre nem kell nagyobb összegeket fordítani.

A megvalósítás négy ütemben zajlik:

12. 1. 1. Első ütem: Az állomástól – Postáig (5. ábra)

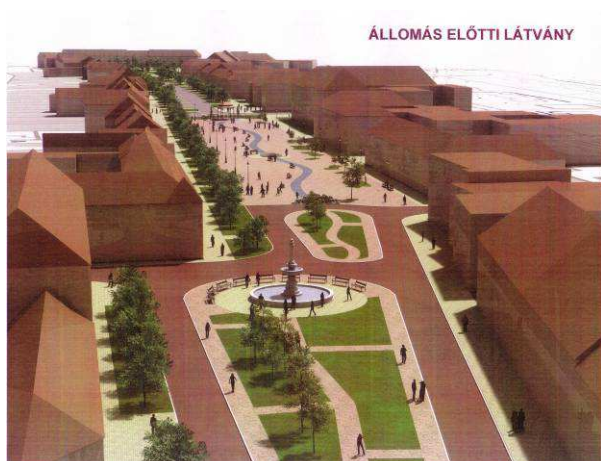
5. ábra: Első ütem tervezetének rajza. Forrás: Motívum Építész Iroda

Az állomás előtt körforgalom van kialakítva, közepén egy örökmécses, mögötte pedig egy esztétikus, fásított, parkosított területtel, a végén pedig egy szökőkúttal. Az úttest az utca két oldalára helyeződik át, és díszburkolatot kap. A forgalom biztonságtechnikai szempontból is előnyös. Megszünteti az eddigi szabálytalan átjárást az Áruház és az Arany János út között. A gyalogosok testi épségét forgalmi sebességkorlátozó táblák védik.(6-9. ábrák)

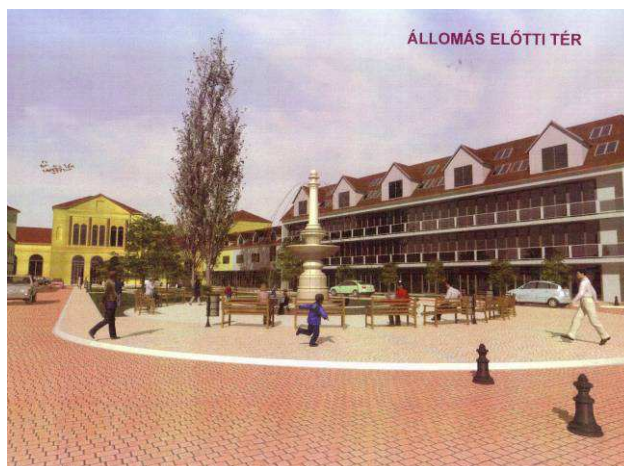
6. ábra: Állomás előtti látvány.

Forrás: Motívum Építész Iroda

7. ábra: Állomás előtti tér.

Forrás: Motívum Építész Iroda

8. ábra: Állomás előtti üzletsor tere

Forrás: Motívum Építész Iroda

9. ábra : Örökmécses

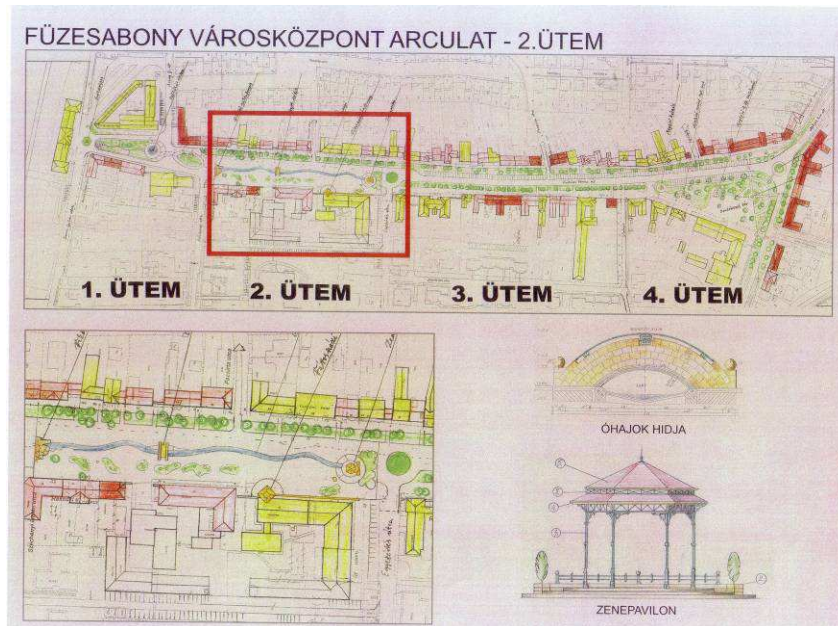
Forrás: Motívum Építész Iroda

12. 1. 2. Második ütem: A Postától – a Pipás Büféig (10. ábra)

10. ábra: A Második ütem tervének a rajza.

Forrás: Motívum Építész Iroda

Ez forgalomtól elzárt területté válik. Itt lesz kialakítva a főtér. A főtér kezdete egy képzőművészeti alkotás, végpontja a zenepavilon, a kettő között egy úgynevezett műpatak vize csobog. A főtér burkolata díszes térburkoló. A zenepavilon különböző kulturális események megtartására alkalmas. A Polgármesteri Hivatal épülete kiegészül egy harangtoronnyal. A Házasságkötő terem előtt a műpatakon lesz az úgynevezett Óhajok hídja. Ezt a területet gépjárművel az itt élők és az ide célforgalommal érkezők közelíthetik meg.(11. ábra)

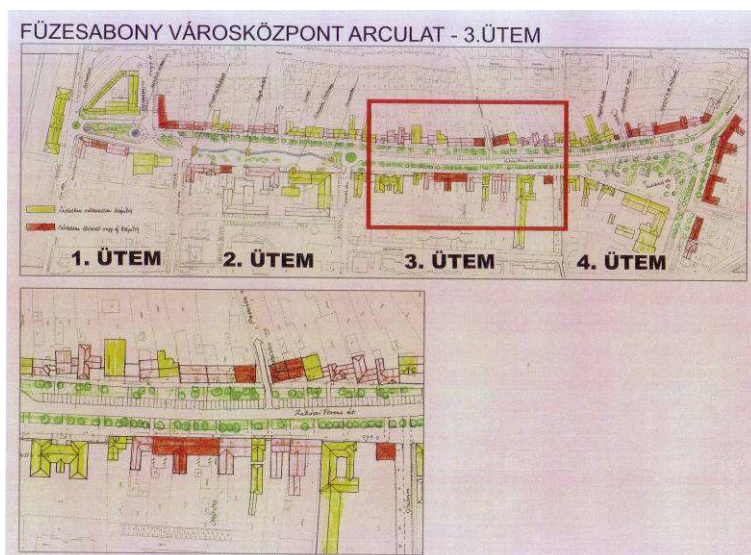
11. ábra: Sétáló belváros. Forrás: Motívum Építész Iroda

12. 1. 3. Harmadik ütem: Az Egészségügyi Központtól – az Óvodáig (12. ábra)

12. ábra: A harmadik ütem tervének a rajza

Forrás: Motívum Építész Iroda

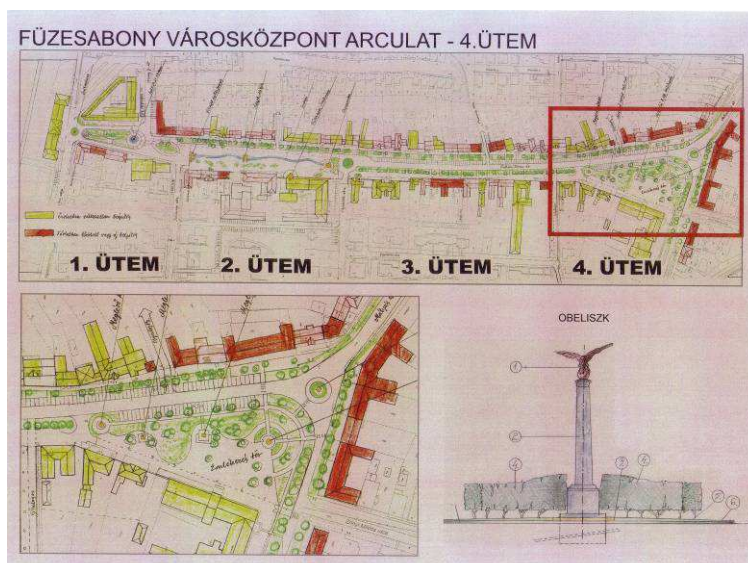

Itt megmarad a forgalom az eredeti helyén az út két oldalán végig parkolók létesülnek. Ennek a szakasznak a Városháza felőli vége körforgalommal (visszafordítóval) ér véget.

12. 1. 4. Negyedik ütem: Az Óvodától- a Mátyás király útig (13. ábra)

13. ábra: A negyedik ütem tervének a rajza

Forrás: Motívum Építész Iroda

Ez a szakasz már kialakulóban van. 2002-ben lett rend behozva az artézi kút és környéke egy szép virágágyással.(35. kép) Mögötte található a Szovjet hősi emlékmű és az I. világháborús emlékmű, ami szintén új környezetet kapott 2005-ben. Ezek lesznek kiegészítve egy II. világháborús emlékművel és egy 1956-os márvány díszpaddal. Ez az Emlékezések tere lesz. Egy parkosított, fásított területről van szó, hogy méltó környezetbe kerüljenek dicső múltunk emlékei.

35. kép: Az artézi kút és környéke. Forrás: Saját felv.

12. 2. Kialakítása

14. ábra: Mátyás király utcai csomópont

Forrás: Motívum Építész Iroda

15. ábra: Obeliszk

Forrás: Motívum Építész Iroda

Az iskolának itt lévő kézilabdapályája megszűnik, ez az iskola mögötti területen lenne kialakítva. A Rákóczi- Kossuth- Mátyás király út találkozásánál szintén egy körforgalommal zárulna le ez a szakasz. Közepén egy obeliszk, tetején pedig egy turul madár. (14-15. ábra.)

Mind a négy ütemben nagy hangsúlyt kap a fásítás, ez végig kíséri az egész beruházást. Kialakításra kerül egy nyilvános WC, ami eddig hiányzott a városból.

12. 3. Megvalósítás

Az önkormányzat a Motívum Építész Irodát bízta meg a tervek kidolgozásával. Pénzügyi forrása Uniós forrásból történik. Az Unió a kis városokban létesítendő városközpontok támogatására ír ki pályázatot nemsokára. Ez a terv szervesen beleillik ezen gondolatokba. Az Unió 10 % önerő mellett nyújt támogatást a nyertes pályázóknak. Az első becsült megvalósítási érték 600 millió forint bruttó, ennek a 10 %-a 60 millió forint önrésszel.

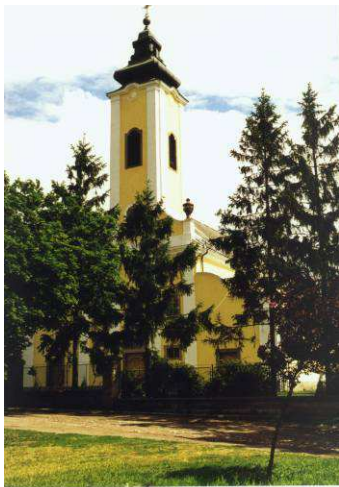
12. 4. Esélye

A pályázat a kritériumoknak megfelel, a tervek jók. A pályázat megírásával megbízott cég kiváló referendummal rendelkezik. A város fejlődésében érdekeltnek tehát össze kell fogni ennek érdekében.(FVTV. 2008)

13. Műemlék épületek

A település három műemlék jellegű épülete a római katolikus templom, a pusztaszikszói Szent Vendel kápolna és a vasútállomás épülete.

13. 1. Római Katolikus Templom

36 kép: A füzesabonyi falusi templom

Forrás: Sipos A. 1995

37. kép: A templom főoltárképe

Forrás: Sipos A. 2000

A település ma is álló, barokk stílusú római katolikus templomát 1732-35 között építette Giovanni Battista Carlone, Európai hírű egri építőmester, a középkori szentély felhasználásával (36. kép). A templomot 1815-ben bővítették, ekkor festette ki Herz Mihály egri művész. A bejárat felett Erdődy püspök koronás sasok által tartott, kagylódíszes főpapi címere látható. A templom főoltára sötétzöld műmárvány, melyet 1840 körül készítették. A főoltárképet az egri Balkay Pál festette ugyancsak 1840 körül (37. kép). A két mellékoltár szarkofág alakú, faragott fa, zöldes márványozással. A szószék fából készült, szürke márványozással. 1944-ben találat érte a templomtornyot. Lakossági összefogással karcsúbb, magasabb formában építették újjá. A templom filiái Mezőtárkányban és Egerfarmoson találhatók.

A templom előkertjében áll a füzesabonyi lourdes-i barlang kegyhely, mely a híres franciaországi búcsújáró hely mintájára épült 1974-ben Orsovay Ede kántortanító, helyi lakos kezdeményezésére. A hátsó templomkertben áll Nepomuki Szent János 1842-ből származó kőszobra, mely korábban a város centrumában, a főutcán volt elhelyezve. (RÁTKAI I 1995, SIPOS A. 2000)

13. 2. Szent Vendel Kápolna

Szabadon álló, oromzatos, 18.sz.-i épület Pusztaszikszó (az egri érsekség volt majorsága) és Füzesabony között. A várost északról közúton megközelítők a körforgalom elhagyása után pillanthatják meg jobb oldalt, a bokrok, fák között kibukkanva. A kápolnát Barkóczy Ferenc püspök építette a középkori alapok felhasználásával az 1750-es évek végén, melyet a hívek segítségével 1806-ban restauráltak. A 19. sz. folyamán a kápolna leéget, de 1844-ben Dudás József egri kőművesmester helyreállította, valószínűleg a közelben lévő érseki nyaralókastély elkészülte után. A 20.sz.-ban is még híres búcsújáró hely volt, de a kápolna berendezései, oltárképei 1945 után teljesen elpusztultak. Az épület megmentése érdekében az 1990-es évek elején helyreállítási tervet készítettek a szakmai szervek.(SIPOS A. 2000)

A vasútállomás épületére a Füzesabony és a vasút közötti fejezetben térek ki.

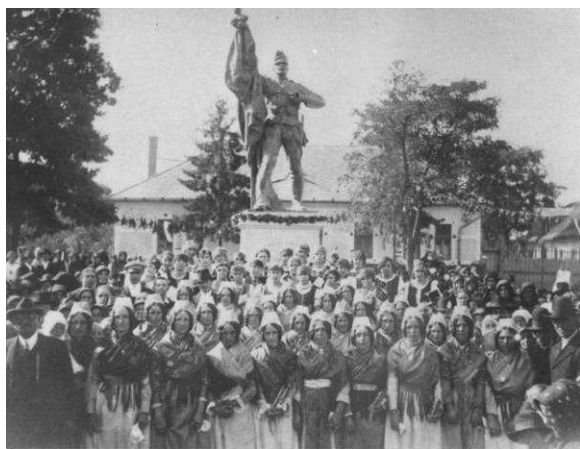
13. 3 Kolumbán kastély (38. kép) ma munkafogyatékos embereket foglalkoztató üzem működik, most került felújításra.

38. kép: Kolumbán kastély 1939-ben festmény. Forrás: Sipos A.

13. 4. Katona szobor (I. Világháborús emlékmű) (39-40. kép): Kisfaludy Stróbl Zsigmond katonaszobrát 1926-ban állította fel a községi előljáróság. Ez volt a megye első

bronz katonaszobra. A község 108 hősi halottának a neve az alapkőre van vésve.(PÁSZTOR J. 1934-1935)

39.kép: Katonaszobor 1926-ban
Forrás: Sipos A.

40. kép: Katonaszobor felújított környezetben
Forrás: Saját felv. 2007

14. A vasút szerepe a település életében

14. 1. A Hatvan- Miskolci vonal kivitelezése

A Tiszavidéki Vasúttársaság ismételten előjogára hivatkozva 1867-ben megpróbálkozik az építés elnyerésével. Ez az előjog még az 1850-es évek második feléből való, ezt próbálja érvényesíteni. Ez nem sikerül neki talán annak is tudható, hogy ő már egyszer visszaadta ezen vonalra szóló építési megbízatását.

A gróf Forgách Antal irányított csoport már előkészítette 1867-ben a kivitelezési terveket, abban bízva, hogy ők nyerik majd meg a kivitelezést. A minisztériumhoz a terveket be is nyújtották.

A pénzügyminisztérium tárgyalta a vállalkozóval, de megegyezésre nem került sor. Két álláspont nem került közelebb egymáshoz, hiszen Forgách „az építési megbízás esetén 1000 Ft-ot más vállalkozó megbízása esetén 2000 Ft-ot kért mérföldenként a tervekért. A minisztérium maximum 1200 Ft-ot volt hajlandó fizetni mérföldenként”.

A Pest- Miskolci vonalszakasz második részének megépítésére Weikersheim 1868 második felében kapott megbízást. A Pest- Miskolci vonalszakasz átadása már 1867-ben megtörtént kivitelezője a Magyar Északi Vasúttársaság.

A vállalkozó tartva a tervekben szereplő nyomvonalat próbálta megvalósítani az egyenes irányt. Ez a következő volt: Hatvan- Hort- Vámosgyörk- Adács- Karácsond- Ludas- Nagyút- Kál- Füzesabony. Tehát Heves megyében a déli részen vezették Mezőkövesd irányában a pályát. Nem volt zökkenőmentes a nyomvonal kijelölése sem Hatvan és Kompolt kérte a tervek módosítását a Vasútépítészeti Igazgatóságnál határuk védelmében.

Továbbá lassította a munkákat a vállalkozónak talpfák, szálfákkal való ellátása, valamint a hadügyminisztérium módosítása amely Vámosgyörk és Ludas állomásokon ágyúrakodó kiépítését határozta meg. Kisebb kártérítési követelések legelők és szántóföldek elvételével kapcsolatban. Például: „Adács község panasza, amely még a képviselőházig is eljutott és közel 25 hold szántó és legelő elvételével, illetve Kovách László fele birtok szándékos kikerülésével és kímélésével vádolta a nyomvonalat kijelölő Vasútépítészeti Társaságot”.

A hatvani felvételi épület megépítése nagy gondot okozott az építető számára, ezért a megváltoztatott tervek elkészülte után Gregersehn Guilbrandt építési vállalkozóval kötnek szerződést a megvalósításra. Sajnos az építő csődbe jutott, így a csődbiztos fejezte a munkálatokat. Ezen gondok ellenére 1869. november 26-án meg volt a próbamenet, december 11-én pedig a rendőri bejárás az újjan elkészült vonalszakaszon.

A MÁV üzemeltetésében nyílt meg a vonal 1870. január 09-én, ez a 115 km hosszú pálya. Ezt a Magyar Királyi Államvasutak 1869. október 31-i rendeletében szabályozta. Tehát megépült a gerincvonal, amelyhez már csak az oldalszárnyak csatlakozását kellett megoldani. (DR. KRISTON P. 1987, DR. RUZITSKA L. 1914)

14. 2. Füzesabonyi szárnyvonalak kialakulása

14. 2. 1. Egri szárnyvonal kiépülése

A meghatározott ütemben a fővonallal egy időben kellett volna elkezdni az egri szárnyvonal megépítését, de erre nem került sor. A megyeszékhely pedig nagyon sokat remélt ettől a változástól, hogy vasúton is bekapcsoltsák az ország vérkeringésébe. Városi küldöttség járt e tárgyban még 1868-ban a minisztériumban, ahol kedvező választ kaptak az egri vonal ügyében. Sajnos 1869 elejére semmit sem változott a helyzet ezért ismételten most már levélben fordult a város a miniszter úrhoz Mikó Imréhez hogy ügyüket vegye pártfogás alá. Válaszában említette a kormány fontosnak tartja ezen vonal megépítését, de nem biztosította a

törvényhozás a pénzügyi fedezetet, ami 450-500000 Ft költséggel bír. Ezért ez évben az építkezést nem lehet megkezdeni.

Csiky Sándor képviselő is próbált az országgyűléstől segítséget kérni, ezért kérdést tett fel a miniszterúrnak „lépett-e már szerződésre olyan célból, hogy Eger városa a hatvan- miskolci vonallal összekapcsoltsák”. Válaszában a miniszterúr a Füzesabony-Poroszlói ló vontatású vonal megépítésére tett Visontai Kovách László kérelmével válaszolt. Ebben ajánlatot tesz a szárnyvonal megépítését kamatbiztosítás nélkül vállalja el.

Ez a válasz nagy felháborodást és ingerültséget váltott ki Eger népéből. Amit meg is lehet érteni, hiszen törvény szavatolja, hogy gőzvontatással kapcsolódják fővonallal. Ha Visontai Kovách mint a lóvontatású pályák létrehozására alakult társulat elnöke megnyeri a minisztériumot akkor lóvontatású vasúttal kénytelen lesz Eger is beérni. A terv csak részben sikerült az Eger- Füzesabonyi vonalszakaszon úgy kell kiépíteni a pályát, hogy az később az gőzerejű vasúttá lehessen alakítani. A Poroszló- Füzesabony közötti szakaszon marad a ló vontatású pálya kialakítása. Még egy örömhír az egri lakosok számára még ebben az évben Visontai visszalépett a vonal megépítésétől, építési tőke hiányában.

Az ismételt Csiky interpellációk miatt kénytelen volt elővenni Mikó miniszter úr az építés megvalósítását, ezért versenytárgyalást írt ki amelyet a Pesti Népbank nyerte meg, de röviddel visszalépett a megvalósítástól Ezt követően újabb versenytárgyalás kiírásra került sor 1871. februárjában, győztese Riesbach Károly porosz vállalkozó. Ismeretlensége miatt magyar pénzügyi intézetnek kellett kezességet vállalnia ez nem sikerült. Végre a sok sikertelen próbálkozás után a versenytárgyaláson minisztérium az Angol- Magyar bankháznak adta az építési jogot.

Átadási határidő: 1872. október 01-e volt.

Az egri vasútállomás helyéről valóságos vita bontakozott ki a tervek ismertetése után. Az állomás mélyen benyúlva az érseki kertben helyezkedett volna el, ezért az érsek levelet írt a közlekedési miniszterhez a terv módosítására. Azt kérte, hogy ehhez képest „140 öl távolságra helyeztessék el”. Érvei között a város közönsége „megfosztana azon százados üdítő élvezettől, melyet a kertlátogatása népünnepélyek rendezése révén élvez”

A városi sajtó is különböző véleményeket ütköztet ezek közül néhány érv:

1, A legrövidebb és legkényelmesebb út lett volna ha az érsekkert fasorával párhuzamosan az Angolkisasszonyok intézetének kertjében a korona utcában a város központban kerülne kialakításra. Ez a hely kellő területtel nem rendelkezik valamint megvalósítása esetén az érsekkertet porfelhő borítaná, ez a változat nemigen nyer kedvező fogadtatást.

2, A második irányt az érsekkert alatt a hatvani országútból kiágazva gyalog utat terveztek az érsekkert nyugati oldalán. Ezt a lakosság nem igen támogatta, hiszen télidőben, sárban különösen rossz állapotban szokott lenni, ezért az egriek csak azt kívánták, hogy utunk minél rövidebb legyen.

3, Az utolsó változat is felvetődött, de a töltéshez szükséges földmunka nagysága miatt nem fogadható el. Mivel az első út irány mellőzöttnek látszik, a második pedig nagyon hosszú, így talán nem látszik feleslegesnek a harmadik lehetőséget szemügyre venni. Ami a következő: az indóháztól vezető út eleje a farakodó alsó részén, vége pedig az említett rakodó felső részén a hatvani országútba torkoljon. Ennek értelmében az említett díszkert érintetlen maradna, rakodásra is elég hely lenne.

A végleges cél az lenne, hogy a vonal tovább folytatódjon a vonal gömöri vastelepek irányába. Ez az országos érdek, ennek megvalósítása az 1900-as évek elején kezdődik. A pályaudvar nem a város belsejében az érsekkertben, hanem mögötte kerül megépítésre, az Eger patak jobb partján.

A pályaszakasz megépítése 1871. tavaszán kezdődött el. Ez sem ment gond nélkül a kisajátítási munkák során Mocsáry Lajos földbirtokos „olyan nehézségeket gördített, melynek kiegyenlítése hosszabb időt venne igénybe”. Az Eger patak töltését hosszában megemelték, de az áradások veszélye miatt még további emelésre szorult.

Ezen ismert változások ellenére is építették a vasutat. A vasúti társaság pedig már hirdeti ezen vonal menetrendjét, pedig még nem állnak a befejezéshez közel. Az állam nem törődik mennyi pénzt fektetett a vonal megépítésébe és mennyi ideig áll benne a tőkéje. Nem beszélve a helyi vállalkozókkal kötött szerződés határidejének folyamatos meghosszabbítása miatt eléggé feszült hangulat alakult ki, közöny övezte az építést.

Megnyitása már hihetetlennek tűnt, már az annyi határidő módosítások miatt. Az egri újság szerint 1872. október elején megnyílik. Az egri lakosok csak reménykedtek, hogy majd egyszer gőzössel roboghatnak Füzesabony irányában. Ez az álom 1872. november 03-án valósult meg.

Egerben is megjelent a vasút, igaz erre elég sokat kellett várni főleg akkor ha megnézzük már a fővonal átadásakor ezt a vonalszakaszt is az utazóközönség számára biztosítani kellett volna. Ezzel a hevesi megyeszékhely nagy lehetőségekhez jutott az ipari fejlődés az ország ezen szegletébe is eljuthat. Ezt megelőzően versenyhátrányt szenvedett, hiszen az akkori közlekedési viszonyok miatt elég nehézkes volt a dombos és saras utakon a szekérrel

megközelíteni. Mindent megtett Gyöngyös és Eger városa, hogy fővonal itt haladjon keresztül, de ez nagyobb építési költséget rótt volna az államra. "A vonal építése alkalmával, a 70-es években, a vármegye és a két város vezetőkörei nem tudták egy ilyen vasúti fővonal óriási fontosságát mérlegelni és a vonal irányának megállapításánál a helyi érdekeltség befolyását nem érvényesítette". Országos képviselőik hiába szólaltak fel az országgyűlésben érveiket nem fogadta pozitív visszhang, lehet éppen egy országos érdekek áldozatává váltak. (DR. BOROVSKY S. 1909, DR. KRISTON P. 1987, EGER ÚJSÁG)

14. 2. 2. Debreceni szárnyvonal kiépülése

Az egri szárnyvonal megépítésével egy időre megáll a vasútépítés Heves megyében. Ez nem csupán helyi jelenség, országos tendencia is. Egészen elhúzódik ez a várakozás az 1880-as évek második feléig, pedig 1880-as évi XXXI. törvénycikk próbálja segíteni, hogy újabb vaspályák épüljenek. Ezekben az időkben nagy lendületet vesz a Helyi Érdekű Vasútvonalak (HÉV) építése.

Ebben a szellemben kezdik meg a Heves megyét is érintő debrecen- füzesabony- óhat- polgári vasút megépítését. A munkálatokat 1890- 91-ben végzi egy részvénytársaság, Füzesabony mellett még a vasúti vérkeringésbe bekapcsolja a következő hevesi településeket: Mezőtárákányt, Egerfarmost, Kétútközt, Poroszlót és Tiszafüredet.

Ez azért jelentős mert megvalósul az észak- déli átjárhatóság. Most már a rónaságban megtermelt gabona könnyedén eljut a megyeszékhelyre és az itt termelt bor, faáru pedig az alföldi tájegységen értékesíthető. Ha nagyobb távolságot nézünk jelentősen csökkent a menetidő Erdély irányában, nem kell olyan nagy kitérőt tenni. Az utazók már könnyedebben juthatnak fel akár a fővárosba Budapestre is.

Ezen vasút megépítésére az engedélyt 1889-ben Csávolszky Lajos lapszerkesztő szerezte meg.⁸⁰ Az építő részvénytársaságba az érdekszférájához tartozó birtokosokat, vármegyét, városokat, falvakat bevonta. Az alaptőkéje: 5.367.000 Ft, a törzs részvényekből a legtöbbet, 400.000 Ft-ot az egri káptalan jegyzett. A részvényt vásárolt maga az állam is 300.000 Ft értékben, elsőbbségi részvény az alaptőke 3/5 része volt, amelynek fedezetét külföldi pénzintézetek és befektetők adták.

A Tisza folyón „Az állam a vármegyével s a h. é. vasút igazgatóságával karöltve 1.400.000 koronáért megépítette a hatalmas 270m nyílású közúti és vasúti vasszerkezetű hidat”.

A vasúti kivitelezési munkákat Mandel és Társai vasútvállalkozó végezte, tárgyaltak még Gregersehn nagyvállalkozóval is. Végül a beígért határidő előtt öt hónappal, 1891. augusztus 05-én Mandel és Társa a vonalszakaszt átadta.

Ehhez a vonalszakaszhoz kapcsolódik a Tiszafüred- Karcagi vonalszakasz megépítése, szintén helyi érdekű vasút 12. 750 km hosszban szeli át a vármegyét.

(DR. BOROVSZKY S. 1909, DR. KRISTON P. 1987, EGER ÚJSÁG)

14. 3. A füzesabonyi vasútállomás

14. 3. 1. Hiedelem és a valóság

Az állomás épületének kifejezési módja és mérete nem illett korabeli környezetébe (41. kép) és különféle találgatásokkal, tévedésnek tudták be annak Füzesabonyba való építését. A találgatások és feltevések az idők folyamán történelmi tényekké formálódtak, melyeket egy állítólagos borítékcsereinek tulajdonítottak. E szerint „a Tiszavidéki Vasúttársaság egyik figyelmetlen tisztségviselője a Fiméba tervezett épület tervét, a megcímzett Füzesabonyba küldendő borítékba tette, és a füzesabonyit pedig a Fiumeiba. A legenda szerint ezt a tévedést akkor vették észre, mikor az építkezés az egy métert már elérte. Emiatt a munka közel két hetet szünetelt, és a központ jóváhagyásával indult meg újból.

A legenda bármennyire eredetinek hangzik, a valóságot nem fedi. A hiedelemnek az adott szinte hiteles alapot, hogy egy 1932-ben készült 40 oldalas községi monográfia szerkesztői különösebb ellenőrzés nélkül ezt a legendát hitelesnek fogadták el, és mint valós történet évtizedekig tanították az általános iskolában. A tévedés alátámasztására elegendő körülmény, hogy az a Pfaff Ferenc mérnök tervezte és építette a Fiumei állomás épületét, mint a füzesabonyiét csak három évvel korábban.(NÉPÚJSÁG)

41. kép: Korabeli kép a vasútállomás és környezetéről. Forrás: Zombor L.
Képeslapgyűjteménye

14. 3. 2. Pfaff Ferenc életpályája

„Mohácson született 1851. november 19.-én és 1913. augusztus 21.-én Budapesten halt meg. A budapesti József nádor Műegyetemen Steindl Imre (többek között ő tervezte az országházat) volt a mestere. Pályája kezdetén néhány kisebb épületet tervezett, köztük a svábhegyi római katolikus templomot. 1887-től a Magyar Államvasutaknál dolgozott, ahol később a magasépítményi osztály vezetője, majd a Kereskedelmi Minisztérium építésze lett. 1887-1907 között munkatársaival 20 nagyállomás és számtalan kisebb állomás tervezését és kivitelezését végezte, irányította a reneszánsz és az eklektika jegyében. Szerény, de méltóságteljes pályaudvarokat tervezett.” Eső kimagasló teljesítménye a Fiumei állomásépülete (1889). Itt találkozunk először később szokásossá vált jellegzetes tömegkompozícióval, a hangsúlyos középső épülethez hosszú oldalt szárnyak csatlakoztatása, majd ezeknek az épületek két végén ismét hangsúlyos sisakpavilonos elhelyezésével. Így jöhetett létre a 8-10 vasúti kocsi hosszának megfelelő épülethomlokzat, s vele az állomásra beálló vonat melletti veranda. A Fiumei után Pfaff 1892-ben másodikként a Zágrábi állomást építette meg, majd harmadikként a füzesabonyit. A füzesabonyi után 1894-ben Kassán, Győrben, Temesváron, Debrecenben, 1898-ban Pécsen, 1901-ben Miskolc Tiszai, majd a Gömöri, 1904-ben Pozsonyban, Szolnokon, Kolozsváron és 1906-ban Nyíregyházán,

Cegléden épített állomás épületeket. Még számos középület és templom tervezését és építkezéseit vezette.(WWW.wikipedia.hu 2007. 09.)

14. 3. 3. Az épület megépítésének indoklása

Füzesabony 1870-ben a vasúti forgalom megindulása idején nem volt jelentős település, de az országot négy szelvényre osztó vasúti hálózat egyike a Budapest-Miskolc fővonal volt. 1872-ben az egri szárnyvonalon is megindult a forgalom, s már akkor úgy épült, hogy a hálózat folytatódik Putnok irányában. 1891-ben átadták a forgalomnak a Füzesabony-Debrecen közötti vonalat és a vasútforgalom megindulása idején épített V. osztályú kis indóház a forgalom lebonyolítására nem látszott elégségesnek (42. kép). A fővonalakra bekapcsolt szárnyvasutak kiépítésével olyan sok felvonulási épület bizonyult szűknek, hogy a MÁV 1900 és 1905. között előzetes felmérések alapján megkezdte az épületek bővítését. A várható fejlődést figyelembe véve nagyobb településeken és vasúti csomópontokban új állomás épületeket épített, vagy meghagyva a réginek egy részét bővítette azokat vagy emeletráépítéssel tette megfelelővé.

A vasúti forgalom előtt épített füzesabonyi kis épület közvetlenül a vasúti felüljáró mellett, balra található, nem bontották le hanem attól északra mérték ki 1892. tavaszán a mai állomás épület alapját és 1893. őszén az építése befejezést nyert.

42. kép: Az 1870-ben átadott állomásépület. Forrás: Saját felv.

14. 3. 4. Az épület leírása

A hármas tömeghangsúllyal tervezett épületegyüttes arányos és szép alkotássá ötvöződött. Az állomás épületénél a falu, illetve a közút felőli oldalon tinpanos, de a Zágrábinál szerényebb, csak izsnákkal képzett partikusz koronázza a bejáratot, az emeleten három ikerablakkal 43. kép). A díszítés a pályatest felőli oldalon sima párkánnyal és kontyolt tetővel ismétlődik meg, illetve a nyolc oszloppal alátámasztott veranda fogja össze az épületet. Pfaff Ferenc az utasforgalom helységeit szinte minden állomásépületben és így a füzesabonyinál is, földszinten, a közút felőli oldalon végigvezetett folyosóra fűzte fel. A folyosók voltaképpen az előcsarnok területét növelik. Az utasok annakidején csak a várótermeken juthattak ki a vonatokhoz, mert a központi helyzetű előcsarnok vágányok felőli részén a pénztárfülkék, a távirda és a jegypénztár foglaltak helyet. Füzesabony esetében a középcsarnok kiképzésénél már változást vezetett be, a beszálló és átutazó közönség közlekedésére ajtó elhelyezésével.(KUBINSZKY M. 1983)

43. kép: Állomás épülete a falusi rész felől. Forrás: Saját felv.2006

14. 4. Jeles események a település és a vasútállomás történetében.

1906-ban II. Rákóczi Ferencet és bujdosó társait hazaszállító diadalútjába a vármegye is méltán kivette a részét. Budapesten a vármegye képviselőjében „Majzik Viktor alispán, Balázsovich Oszkár, Borhy György, Graefl Jenő, Hellebronth Géza, gróf Keglevich Gyula és Malatinszky György” kellőképpen fogadják a szent hamvakat hazaszállító vonatot a Keleti-

pályaudvaron, majd részt vegyenek az István templomban tartandó szent misén, amit az egri bíboros tartotta. Október 28.-án este 9 órakor ért a vonat a megyehatárra innen kezdve a túlsó határig szinte nappali fényben haladt, meglepő volt Kékes tetőn és az Eged-hegyen felgyújtott nagy fény az utóbbi helyen egy nagy R betű. Valamennyi állomás teljes fényében ki volt világítva, ilyen körülmények között ért Füzesabonyba vonat, ahová különvonatok segítségével rengeteg ember zarándokolt. A hamvak beszentelése után Szederkényi főispán itt tette le a vármegye koszorúját, az egri dalkör pedig kuruc nótákat énekelt a vonat amíg a vármegyében tartózkodott zúgtak a harangok.

1938-ban fővárosban rendezték meg az oltári szentség tiszteletére a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszust. Ezen XII. Pius pápa is megjelent. Ez a kongresszus egybeesett Szent István király halálának 900. évfordulójával. Ekkor kezdődött el egy ünnepi sorozat ahol a Szent jobbot szállító aranyvonat útnak indult. Állomásról állomásra, városról városra haladt végig az ország területén, bejárva az akkori trianoni Magyarországhoz visszacsatolt a felvidéki és erdélyi országrészekben is. Így járt a Szent Jobb Füzesabonyban 1938-ban, ahol a vasútállomás előtt a díszmagyarba öltözött előljáróság nagy ünneplés közepette fogadta hazánk egyik legrégebbi ereklyéjét (44-45. kép). (Dr. BOROVSZKY S. szerk. 1909)

44. kép: Díszmagyarba öltözött előljáróságok várják a vonat érkezését 1938-ban
Forrás: Sipos A.

45. kép: A Szent Jobb szerelvénye 1938-ban Füzesabonyban. Forrás: Sipos A.

14. 5. Az állomás fontosabb főjavításai

A jelenlegi épület megőrizte eredeti jellemzőit, bővítve, átépítve nem volt. A II. világháborúban tetőszerkezeti és kisebb földémsérüléseket szenvedett, jelentősebb károsodása nem volt.

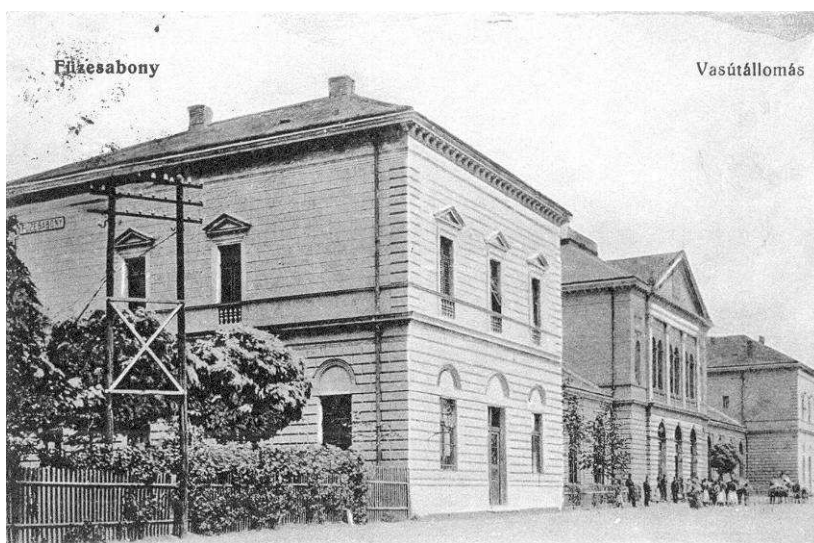
Főjavítása és tatarozása több ízben történt, belső szerkezeti átalakításokkal együtt. Írott anyagot az 1957-ben készült főjavításról találtam. Az előző átalakításról nincsen adat. 1957-ben az akkori igényeknek megfelelően belső alaprajzi átrendezés is történt. A külső homlokzat 3 db kis szellőző ablak elhelyezésétől eltekintve sértetlen maradt. A homlokzat és a tetőszerkezet helyreállítása eredeti állapotnak megfelelően történt. Így tehát az 57-es felújításkor eredeti külső konturmétereit és formáját tökéletesen visszanyerte.

Az 1970-es évek elején ismételten főjavításra szorul az épület, ezért 1973-tól kezdődően a MÁVTI elkészítette az előzetes talajmechanikai és faipari kutató szakvéleményen alapuló terveket, melyek 1983-ban jóváhagyást nyertek. A létesítmény felújítása csak üzemelés alatt oldható meg, ütemenként történt a felújítása.

- I. ütemben készült el a várótermi rész a folyosókkal, valamint az utólagos vegyi falszigetelés.
- II. ütemben épült az utcacsarnok, pénztár blokk és az utas wc, hozzátartozó homlokzati festés és a kerámia díszelemek cseréje. Az épület műemlék jellege miatt tervmódosításra került sor, elmaradt az utascarnokban létesítendő ruhatár és pavilonépítése.
- III. ütemben épült az Utasellátót magába foglaló szárny a hozzá tartozó homlokzati festés és a kerámia elemek cseréje.
- IV. ütemben az épület Pest felőli emeletes részének az átalakítása és a lépcsőház áthelyezése és a végleges hőközpont kialakítása.
- V. ütemben a forgalmi iroda földémcseréje volt tervezve, de az újbóli Faipari Kutató Intézet felülvizsgálata alapján készült szakvélemény szerint, melyet a statikus tervező elfogadott, elmaradt, csak a belső átalakítást végezték el. Itt készült még a nyaktagban tervezett irodai csoport is.
- VI. ütemben készült a külső homlokzati festés, kerámia elemek cseréje az I. IV. V. ütemre vonatkozóan, perontető felújítása, peronburkolat elkészítése, peronvégelzárás, valamint az épületet körülvevő műközlábazat.

Nagyon nehéz volt a Forgalmi iroda belső átalakítási munkáinak az elvégzése, mivel teljes üzem alatt készült!

A főjavítás után a MÁV vezérigazgatóság 1989 január 21.-én az épületet „VASÚTI MŰEMLÉK”-é nyilvánította (46. kép). (BODOLAINÉ BAKK I.-REGŐS J.-KELEMEN J. összeáll. 1989-1990)

46. kép: Korabeli kép a Vasútállomásról. Forrás: Zombor L. Képeslapgyűjteménye

14. 6. Gyalogos aluljáró építése

14. 6. 1. Előzmények

Füzesabony vasútállomást az 1950-es években átépítették, amelynek során az állomás Budapest felőli végén lévő szintbeli átjárót megszüntették.

Az állomásból a Miskolc felőli végén két irányba ágazik ki a két vonal Eger és Debrecen irányában, így annak bővítése csak Budapest felé volt lehetséges. A megszüntetett szintbeli átjáró helyett a 33. sz. közút korszerűsítésének keretén belül közúti felüljáróval oldották meg a vasúton való áthaladást. Ez a híd körszerűen biztosította a közúti forgalmat, de a nagy távolsága miatt a gyalogos közlekedést már csak nagy kerülővel tette lehetővé. Ezért az állomás épület mellé gyalogos felüljárót építettek (47. kép). A villamosított vasúti vonal

áthidalásához szükséges magasság azonban a gyalogosok számára kedvezőtlen volt, kerékpárosok és a gyerekkocsik közlekedését nem tette lehetővé.

Az állomás korszerűsítése során három szigetperon létesült, ezek azonban az utazóközönség csak a vágányokon keresztül közelíthette meg. Az e miatt bekövetkezett halálos balesetek miatt szükségessé vált az aluljáró megépítése.

Az 1960-as években a Tanács kezdeményezésére közös célú aluljáró építésének gondolata fogalmazódott meg, amelyre 1980-ban végleges elhatározás született. A tanács építési hozzájárulást felajánlott.

Az akkori Közlekedés és Postaügyi Miniszter és a Heves megyei Tanács elnöke megállapodtak, hogy közös beruházásban aluljárót kell építeni, amely egyidejűleg szolgálja Füzesabony település vasútállomással kettévágott területének gyalogos átkelési lehetőségét, és az állomási utas peronokra a feljutást biztosítja. Az aluljáró megépítése után a gyalogos felüljáró szerepét veszti ezért lebontásra kerül.

47. kép: Gyalogos felüljáró. Forrás Sipos A.

14. 6. 2. Elhelyezés, tervezés

Az utas aluljáróval kombinált gyalogos aluljáró helyének meghatározása a legnagyobb kötöttséget a felvételi épület, és a mellette fekvő vonatkísérő laktanyaépület közti szűk tér

jelentette. Az ezeken túli elhelyezése sok tekintetben célszerűtlen lett volna, így nem sok választás volt a műtárgy elhelyezésére a laktanya és a felvételi épületet választották.

A vázlattevé elkészítésekor a terven szerepelt a Baross út alatti közúti átvezetés is szerepelt, az engedélyezési eljárásban már nem kérték a költségek kímélése és a jelenlegi közúti forgalom miatt. Később ha igény van rá akkor meg lehet építeni az építési engedély kapcsán ügyeltek rá.

Az utasforgalmi adatok, és az átjáró létszám figyelembevételével az utas aluljáró rész nyílásméretét 7,00m-ben, a folytatását pedig 4,00m-ben határozták meg. A Baross út felőli rámpa 2.70m, míg a szociális épület felőli rámpák mivel ezek két irányba vezetnek, 2.50m nyílásúak.

Tervezésnél a Tanács részéről egy víznyomócső a MÁV részéről különféle vezetékek átvezetésének igénye merült fel. Ezért a kivitelezési tervek készítésénél egy közmű alagút elhelyezése vált esedékessé.

Az építéssel egyidejűleg emelt és burkolt peronokat kellett létesíteni és a vágányok közötti átjárás megakadályozására a peron nélküli területeken, vágányközben kerítés megépítésére volt szükség.

Az építés a perontetők létesítését is előírta, azonban az elhúzóó építkezés és a MÁV jelenlegi szűkös anyagi helyzete miatt később valósul meg.

14. 6. 3. Az építés

Vasúti hidak építésénél a forgalom fenntartása tetemes idő és anyagi ráfordítást igényel, ezért az építési költségek a műtárgy építésének a többszörösét is kiteszi.

Az építésnél előzetesen áthelyezésre kerültek az útba eső különböző vezetékek.

Három ütemben zajlott a kivitelezés, a fokozatosság elvével haladtak a munkákkal (48. kép).

A teljes hosszában elkészült aluljárót és közműcsatornát 1987. első negyedévében adták át a rendeltetésének.

48. kép: Gyalogos aluljáró építése 1987-bn. Forrás Sipos A.

14. 6. 4. Eredménye

A gyalogaluljáró megépítésével mindenekelőtt egy nagy forgalmú állomás szigetperonjainak megközelítése vált balesetmentesé.

Az aluljárónak az összes vágány alatti átvezetésével a vasúttal ketté vágott község két felén a gyalogos forgalom is megoldódott. A rámpás feljárók a gyerekkocsikkal való átjárást is lehetővé tették. A vasúti személyzet balesetmentesen közlekedhet. (HOLNAPY K.-RUBNER K. 1987)

15. Füzesabonyi kistérség

5. térkép: A Füzesabonyi kistérség meghatározása.

Forrás: A Füzesabonyi Kistérség Komplex Területfejlesztési Kon koncepciója

„A kistérség földrajzilag összefüggő, elsősorban területfejlesztési és statisztikai célokat szolgáló közigazgatási egység Magyarországon. Bár területének nagyságát tekintve a kistérség közel áll a járáshoz, csak részben tekinthető a járás utódjának, mivel az igazságszolgáltatás és a hatósági tevékenység illetékességi köreit határozza meg”.

Egy kistérség a hozzá sorolt települések területét magába foglalja. Egy település csak egy kistérségnek lehet a tagja. A kistérségek határai illeszkednek a nagyobb közigazgatási egységekbe mint a megyébe, régióba. Határai többé kevésbé megegyeznek a régebbi járások határaival, habár több kistérség van mint járás volt.(WWW.wikipedia.hu 2008. 01.)

Járások: „A járás a megye részét alkotó, annak felosztásával kialakított, községeket 1950-1983 között esetleg városokat is magába foglaló közigazgatási területi egység volt Magyarországon” A járás a magyar közigazgatás jellegzetes intézménye volt évszázadokon

át, határai gyakran változtak sokszor természeti, gazdaság-földrajzi táji határokat, történeti, néprajzi csoportokat követték. 1971-től a megyei tanácsok igazgatási-végrehajtó szerveiként járási hivatalokat szerveztek, ezzel együtt megszűntek testületi szerveik. 1983. december 31. én megszűntek Magyarországon a járások.

Füzesabonyban 1950-ben alakult meg a füzesabonyi járás, ettől az időponttól számítjuk a 17 községet magába foglaló körzetközponttá válását. (WWW.wikipedia.hu 2008. 01.)

15. 1. Kistérségek kialakulása, előzmények:

A Központi Statisztikai Hivatal elnöke 1994-ben az 9006/1994 (S.K.3) közleményében bevezette a statisztikai körzet kategóriáját, mint a statisztikai folyamatok mérésének területi egységét. Az 1994-es közleményben 138 statisztikai körzetet alakítottak ki, ezt 1998 és 2003-ban módosították, bővítették.

15. 2. Elhelyezkedés, megközelíthetőség, népesség

A Füzesabonyi kistérség az Észak-Magyarországi régión belül Heves-megyében helyezkedik el. Keletről Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Délről Hevesi kistérség, Nyugatról a Gyöngyösi kistérség, Északról pedig az Egri kistérség határolja.

A kistérség természetföldrajzi értelemben is több tájat ölel fel (Mátra, Bükk és a Dél-Hevesi síkság) területében található sík vidék és dombság. Közigazgatási szempontból teljes mértékben Heves-megye része, térszerkezeti szempontból Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szolnok megye találkozásánál helyezkedik el. A megyeszékhely közelsége rányomja a bélyegét a területi kapcsolataira. Régebben a koncentrált fejlesztési tervek miatt is Füzesabony nem tudja teljes mértékben betölteni középfokú városi szerepét.

A kistérség kiemelkedően jó közlekedési adottságokkal rendelkezik. Az ország kelet-nyugati és észak-déli útvonalai és vasút vonalai Füzesabonyban találkoznak. Itt futnak össze a Budapest-Miskolc ill. Budapest-Debrecen közútvonalai és a Budapest- Miskolc-Hidasnémeti- Kassa, Füzesabony-Debrecen és Füzesabony-Eger vasút vonalai. Ez biztosítja más térségekkel való kapcsolattartást. A térség fő mozgatórugója a 33-as számú főút, ami a belső kohéziós erőt adja, a települések között pedig belső úthálózat biztosítja a közlekedést. Kerékpárral ez a kapcsolat sokkal hatékonyabb lenne.

A térség adottságai lehetővé tennék nagyobb volumenű vállalatok letelepedését, de ez sajnos eddig kihasználatlan maradt.

A Füzesabonyi Kistérség települései: Aldebrő, Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Feldebrő, Füzesabony, Kál, Kápolna, Kompolt, Mezőszemere, Mezőtárkány, Nagyút, Poroszló, Sarud, Szihalom, Tarnaszentmária (válófélben), Tófalu, Újlőrincfalva, Verpelét (válófélben).

Népességszám alakulását vizsgálva Heves-megyében a füzesabonyi a negyedik helyen áll, ellenben csak ebben a körzetben emelkedik a lakosság száma.

A lakóhely továbbra is meghatározója a társadalmi rétegződésnek. A magasabb képzettségűek általában városokban élnek, tény az, hogy a térségben csak egy város található az pedig Füzesabony az is kisvároshoz sorolható, felsőfokú intézmény nélkül. A 25 évnél idősebb lakosság felsőfokú végzettség szempontjából 5.5% ennek többszöröse található az egri és a gyöngyösi kistérségben.

15. 3. Gazdaság

15. 3. 1. Ipar

A Füzesabonyi kistérségben az ipar szerepe nem jelentős, hiszen a terület ásványkincsekben és ipari feldolgozásra alkalmas nyersanyagokban szegény. Ennek ellenére az iparszerkezetében a nyersanyagokat feldolgozás emelkedik ki, domináns még az élelmiszer ipar a fafeldolgozás csak kismértéket tölt be a térség életébe.

Füzesabonyban található a PICOPACK RT, mely fémből készít csomagolószereket (tubusokat, acél és fémdobozokat stb), termékeit határon kívül is forgalmazza. A gyár a környék legnagyobb foglalkoztatója 650fő dolgozik a cégnél.

Szintén Füzesabonyban 2000. novemberében kezdte meg működését a DUNAPCK magyarországi leányvállalata a STARPACK csomagolóeszköz gyártó és feldolgozó Kft., mely díszdobozok és élelmiszer-csomagoló termékek gyártásával foglalkozik.

A Fenstherm Kft., a térségben három telephellyel rendelkezik. (Füzesabony, Eger és Erdőtelek) Fő profilja a műanyagablak gyártása 2003-ban automata ablak-gyártósorral és komplett üveggyártó-gépsorral bővült a gépi állomány.

Füzesabonyon kívül Kálban honosodott meg az ipari tevékenység. Kápolnán a Medina Bútor és Andreas Bútor Kft. Működik és volt olyan, hogy 150-200 főt foglalkoztatott.

15. 3. 2. Mezőgazdaság

Érzékenyen érinti a kistérséget a mezőgazdaság, hiszen mind a 19 településen jelentős szerepe van a mezőgazdasági vállalkozásoknak és az őstermelőknek. A gazdálkodási hagyományok kiválóak, a földterületek adottak. A regisztrált birtokok, gazdaságok mérete kicsi, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya állandónak mondható.

15. 3. 2. 1. Növénytermesztés

Jellemző növénytermesztés és a szőlő és gyümölcstermesztés. A belvíz és aszálykárok miatt a kölcsönök terheit a vállalkozások magukon viselik. A vállalkozók a gépesítéssel el vannak maradva, az utófinanszírozott pályázati forrás miatt. Nincsen elég tároló kapacitás a térségbe, ezért eléggé ki vannak szolgáltatva a termelők a felvásárlók kénye kedvének. Kevés a mezőgazdaságra alapozó feldolgozó, csomagoló ipar. Nincsen menedzselés nincs piackutatás a gazdák jelentős része öreg szélsőséges az időjárás, nincsen szaktanácsadás. Említést érdemel a Kompolti Kutatóintézet jó szakmai tapasztalatokkal rendelkezik és jó háttérnek bizonyul sok vetőmag fajtát tud ajánlani a termelőknek.

15. 3. 2. 2. Állattenyésztés

Nem csak országos, megyei hanem kistérségi szinten is visszaesett. Van még szarvasmarha, sertés, ló és baromfi tenyésztés, de koránt sem éri el a szükséges mennyiséget. A takarmány termelés szempontjából lucernát, takarmánygabonát és gyepet termelnek. A 100 hektár mezőgazdasági területre jutó számos állat, a 2004-es országgyűlési jelentés alapján alacsony mértéket mutat.

15. 4. Idegenforgalom

Az idegenforgalom eddig is, de a jövőben még nagyobb jelentőséggel bír a kistérségben (8-9. táblázat).

8. táblázat. Forrás: A Füzesabonyi Kistérség Komplex Területfejlesztési Konceptiója

SZÁLLÁSHELYEK KAPACITÁSA ÉS VENDÉGFORGALMA A KISTÉRSÉGBEN 2002-ES KSH ADAT					
TELEPÜLÉS	VENDÉG			Vendégéjszaka	
	férőhely	összesen	ebb. külföldi	összesen	ebb. külf.
Verpelét (magán)	19	66	15	358	69
Poroszló (magán)	263	1000	98	3611	346
Sarud (magán)	170	1645	545	23020	8720
Szihalom (magán)	309	642	18	4814	72
Feldebrő (kereskedelmi)	44	484	0	1913	0
Verpelét (kereskedelmi)	19	66	15	358	69
Poroszló (kereskedelmi)	399	4740	498	10381	1238
Sarud (kereskedelmi)	427	2272	609	24469	8809
Mezőtárcány (kereskedelmi)	117	4141	1142	7166	2180
Összesen:	1767	15056	2940	76090	21503

9. táblázat. Forrás: A Füzesabonyi Kistérség Komplex Területfejlesztési Konceptiója

SZÁLLÁSHELYEK KAPACITÁSA ÉS VENDÉGFORGALMA A KISTÉRSÉGBEN 2003. KSH ADAT					
Település	Férőhely	Vendég		Vendégéjszaka	
		összesen	Ebből külföldi	összesen	Ebből külföldi
Verpelét (magán)	19	96	21	314	133
Poroszló (magán)	328	1440	201	5310	722
Sarud (magán)	215	1635	635	27060	10160
Szihalom (magán)	340	806	64	3891	276
Feldebrő (kereskedelmi)	44	1237	2	2781	16
Verpelét (kereskedelmi)	19	96	21	314	133
Poroszló (kereskedelmi)	441	5190	634	12751	1780
Sarud (kereskedelmi)	672	2454	663	28389	10219
Mezőtárcány (kereskedelmi)	37	892	217	1628	406
Összesen:	2115	13846	2458	82438	23845

Jók az adottságok a Tisza-tó és annak vonzáskörnyékén az Egri borvidék Debrői körzetében, Mátra, Bükk idegenforgalmi részein, a gyógyvízfürdők vonzáskörnyékén talán a Füzesabonyi kistérség minden településén. Ezek mellett még említést kell tenni a horgásztavakról, bányatavakról, a vadásztársaságokról, ami jó terepet biztosítanak a hobbi turizmus számára. Műemlékek tekintetében a Kápolnai 1849. február 26. csata emlékműve, régi templomok közül a Feldebrői Árpádkori templom, néhány község különleges település szerkezete, csendes, nyugodt környezet, népszokások és a természeti értékek felfedezése. Két tanösvény található a kistérségben Verpeléten és Poroszlón ami ennek a térségnek az értékét megemeli. Kevés a kerékpárút legalább Füzesabony-Szihalom, Eger-Füzesabony és a Mátra lábától a Tisza-tóig lévő szakaszok megépítésére lenne szükség.

15. 5. Oktatás, kultúra

Oktatás: Az oktatás területén a jelenleg is általános iskolát fenn tartó önkormányzatok ragaszkodnak az oktatási intézmények helyben tartásához, mert úgy érzik a falu megtartó ereje az iskolában rejlik, megszűnése esetén nem tudnak más alternatívával szolgálni a lakosság felé. Középiskola egy működik a kistérségben Füzesabonyban ezen felül levelező oktatás van még Kál és Verpelét községekben. Zenei oktatás a körzetközpont vezetésével valósul meg. Jelentős a hiány van tornatermek, tornacsarnokok, tanuszodák, nyelvi laboratóriumok, információs központokból.

Kultúra: A térség kulturális élete az helyi iskolákhoz, könyvtárakhoz kötődik. Jellegzetes napokhoz, kulturális rendezvényekhez, falunaphoz, testvérkapcsolati találkozókhoz, évfordulókhoz, búcsúhoz párosul a megvalósításuk. Színház nincs a kistérségben, de a könyvtárellátottság megfelelő. Helyi hagyományőrző csoportok, különböző tánccsoportok, fúvószenekarok és kórusok működnek még a térségben.

15. 6. Egészségügy

Az alapfokú egészségügyi ellátás jellemző, ezek privatizáltak. Az ügyeleti ellátás a kistérségben több központtal megoldott. Középfokú ellátást biztosít a Füzesabony város egészségügyi központja, amelyet 1989-1990 között épült többféle szakrendelés működik benne. Ezt az idők folyamán sok tekintetben korszerű műszerekkel ellátva így legutóbb 48

millió Ft-ért röntgen berendezés beszerzése történt meg. A sürgősségi ellátást egy mentőállomással lehetne fejleszteni, ami Füzesabonyban lenne a térség hat települését szolgálná. Mentőállomás működik Poroszló és Kál községekben.

15. 7. Szociális ellátás

A szociális ellátás területe és infrastruktúrájának fejlettsége ellentmondásos. A városban van Heves megyét kiszolgáló Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Otthona, amely 350 férőhelyes. Az intézmény iránt nagy az igény ezért a bejutásra 2-4 évet kell várni. A városban, de a kistérségen belüli idősek fogyatékosok problémáját ez nem oldja meg, tehát szükség lenne egy bentlakásos szociális otthonra. Gyógyszertár és gyógyszerzsoba 5 település kivételével szintén biztosított.

15. 8. Hulladékgyűjtés

Füzesabony és a környező települések csatlakoztak A Tisza-tavi Regionális Gazdasági Programhoz, amelynek 2004. augusztus 01.-én elindult el a beruházási szakasza és 2006. június 30.-án került átadásra. A beruházás elsősorban egy regionális hulladékkezelő és lerakó valamint egy átrakót foglalja magába. Ezáltal elindul a vadlerakók felszámolása a szervezett gyűjtés beindulása után. Mielőtt a hulladékot a lerakóhelyre tennék, válogatással kinyerik belőle a újrahasznosítható anyagokat. A komposztálható anyagokat külön kezelik, a program része a szelektív hulladékgyűjtő szigetek kihelyezése a településekre. A beruházás a Kohéziós Alap segítségével valósult meg, Európai Uniós támogatással. Tehát nagyobb részben 60% az Európai Unió, kisebb részben 30% Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumon keresztül a Magyar Állam valamint 10%-ban a helyi önkormányzatok állják. Az érintett önkormányzatok nem tudják vállalni a 360 millió forintot, ezért szükséges egy szakmai befektető bevonása is a finanszírozásba. A Társulás Gesztora Tiszafüred.

15. 9. Úthálózat

Gyenge minőségű, fokozza a kistérség hiányát, jobb minőségű, szélesebb karbantartottabb úthálózat esetén vonzóbb lenne a kistérség nem csak az itt élők, munkába eljárók, a turisták,

de a befektetők számára. Az Eger-Füzesabony közötti gyorsforgalmi út nagyon hiányzik a városnak és a érintet településeknek.

15. 10. Munkaerő, demográfia

A munkaerő jelentős része a szolgáltató szektorban fog elhelyezkedni, növelve az ágazat foglalkoztatottsági arányát. A turizmus térségi szerepének növelésével ez meg is valósulhat. A demográfiai folyamatok jellege alapvetően nem változik, marad a szerény idevándorlás. A népesség elöregedése viszont tovább folytatódik, de ha arra számítunk megindul a bevándorlás ez megváltoztathatja az összetételt.

15. 10. 1. Hátrányos helyzetű rétegek

Prioritás a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek helyzetének javítása, különösképpen ahol a roma lakosság lélekszáma eléri vagy meghaladja a 15-25%-ot. A program következetes véghezvitelével szorosabbá válhat a romák társadalmi integritása, illetve jelentősen javulni fog szociális-egészségügyi és képzettségi helyzetük.

15. 11. Jövőkép a Kistérségben

- Tisza-tó jövője és idegenforgalma: Ez a falusi turizmusra alapozható, ahol ez a körzet kiemelt üdülési terület legyen, ezáltal népességmegtartó szerepe nőjön, jó életszínvonalat biztosítson az itt lakók számára. Ezért ilyen irányú szolgáltatások bővítése szükséges.
- Füzesabony város és a vonzáskörzetébe tartozó falvak: Cél olyan komplex programok megvalósítása, amely dinamizálják a várost és a nagy és kisközségeket. A térség központjában elengedhetetlen az aktív befektetés ösztönzési tevékenység, amely a vállalkozók technológiai, logisztikai, menedzsment rendszerének megújítására irányulhat. Törekedni kell a kertvárosi jellegű városközpont kialakítására, zárt soros beépítéssel.
- Kisebb települések célja: Az alapszolgáltatások helyben tartása mellett, szép, tiszta, virágos, csendes, nyugodt környezet biztosítása. Ennek elengedhetetlenül szükséges, a

tömegközlekedési eszközök járatainak csatlakozásainak bővítése a munkahelyet biztosító városokba.

15. 11. 1. Füzesabony vezető szerepének megvalósulása

- Javuló képzési és szakképzési lehetőség, amely a munkahelyteremtés megtartását elősegíti.
- Javuló egészségügyi szakellátás, amely a városban, térségben élők életminőségét javíthatja.
- Javuló szociális ellátás, amely a magára maradt időseknek életmód alternatívát nyújt.
- Javuló rekreációs lehetőség, ezen belül tanuszodák és városi uszoda, tornatermek, tanszobák létesítése.
- A környezetünkben lévő nagyvárosok (Eger, Gyöngyös, Miskolc) szolgáltatás központi szerepét ugyan nem tudja a kistérség átvenni, de az infrastruktúra kiépítésével, együttműködési megállapodásokkal, alirodák létrehozásával sokat javíthatunk a meglévő helyzeten.

Kistérségben hangsúlyt kell kapnia a mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztése, amibe beleértendő a szőlő, bor, gyümölcs, zöldség, és vetőmagtermesztés. A biztonságos termeléshez szükséges a hűtő, tároló, csomagoló kapacitást növelése, a szemes termés tárolók építése, hiszen nincsen megfelelő mennyiségű tárolókapacitás.(KELEMEN J-MANN R.-MÁRKUS J. ÖSSZEÁLL. 2005)

Befejezés

Remélem sikerült dolgozatomban bemutatni nekem természetesnek tűnő dolgokat és még kiaknázatlan területekre rávilágítani. Szülővárosom rendkívül jó közlekedési adottságait igazából eddig nem tudja kihasználni, ezért még az elmaradott térségekhez tartozik. Remélem a közeljövőben megváltozik a helyzet és sikerül kiaknázni ezt a lehetőséget, hiszen a település nem rendelkezik ásványkinccsel és turisztikai látványossággal. Tehát az itt élő emberek leleményessége, vállalkozási kedve sokat lendíthet a dolgon, persze az önkormányzat gesztorálásával jöhet létre. Elsősorban neki kell, majd tájékoztatni milyen lehetőségek

vannak, lakóhelyük helyzetének kihasználására az itt élőknek. Ezért elengedhetetlen feladat a lakosság képzése, szemléletváltása. A meglévő régi és új dolgok védelme, hogy az utókor is láthassa őket. Fontos dolog a fiatalok megtartása, hiszen ez nélkülözhetetlen a további fejlődéshez. Ők is biztos megélhetést találjanak és ne keljen más vidékre elmenni munkát keresni.

Egy áttekintést szerettem volna kínálni Füzesabony múltjáról, jelenéről, jövőjéről ezzel is segítve a település fejlődését, amely csak összefogással valósulhat meg.

Köszönetnyilvánítás:

A szakdolgozat elkészítésében segítségemre voltak: Kotán György Füzesabony Város Önkormányzatának Építési és Városfejlesztési Bizottságának Elnöke és Sipos Attila Füzesabonyi Városi Könyvtár volt igazgatója.

Felhasznált irodalom

Az egri szárnyvasút, Eger Újság IX. 18. 1.

BODOLAINÉ BAKK I-REGŐS J.-KELEMEN J. (összeáll.) 1989-1990: Füzesabony állomás felvételi épület h.n. 1p

DR. BOROVSKY S. (szerk.) 1909: h.n. Magyarország Vármegyéi és Városai- Heves megye 267-268, 643p

DR. KRISTON P. 1987: Vasútépítések Heves Megyében a dualizmus korában. TK. XVIII/6. 39-54p

DR. RUZITSKA L: A magyar vasútépítések története 1914-ig Közdok, Bp., 1964. 123p

Egy szó az egri indóházról, Eger Újság XI. 38. 4.

Egri vasút átadása, Eger Újság XI. 45. 1.

Füzesabony indóháza: Fiumének szánták? Népújság 1989. Márc. 18.

FÜZESABONYI VÁROSI T. 2008. 01. 21. adás riportjából (saját jegyzet)

KELEMEN J.-MANN R.-MÁRKUS J. 2003: A Füzesabonyi Kistérségi Komplex Terület- és Településfejlesztési Konceptiójának kivonata, összefoglalója h.n. 20p

Közigazgatásunkról, Eger Újság XXX. 3. 1.

KUBINSZKY M. 1983: Mihály Régi magyar vasútállomások, építészeti hagyományok. Corvina kiadó. 72-83p

MAGDA H. 1998. Füzesabony története a régészeti leletek tükrében. Füzesabonyi Könyvtárbaráti Társulás Közművelődési Egyesület kiadó 9-26p

MARTONNÉ ERDŐS K. 2005: Magyarország Tájföldrajza. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen 79-80 p

MENDÖL T. 1964: Általános településföldrajz. Akadémiai kiadó, Budapest 100-102p

MISÓCZKI L. 2001: Mátrai Tanulmányok Gyöngyös: A tőkés agrárfejlődés gondjai Füzesabonyban és környékén 1867-1945 h.n. 235-246p

PÁSZTOR J. 1934-1935: Füzesabony község monográfiája h.n. 71p

RÁTKAI I. 1995: Füzesabony Településtörténete. Könyvtárbaráti Társulás. Füzesabony 132p

Remenyik Zsigmond Gimn.1998. (évkönyv)

RUBSZNER K- HOLNAGY K. 1987: MÁV gyalogos aluljáró építése (gépirat) h.n. 1-6p

SIPOS A. (szerk.) 2005: Füzesabony Városismertető. Füzesabony Város Önkormányzata. Füzesabony 4-21p

SIPOS A. 2000: Helyismereti gyűjtőmunka a Füzesabonyi Városi Könyvtárban (szakdolgozat) EKF. 20-35p

SZABÓ G. 1994: A Mátravidéki Fémművek gyárának története – szakdolgozat – Debreceni Tanítóképző Főiskola 56 p.

Szent István király ünnepére. Füzesabonyi Híradó VII. 27. 3.

SZARVAS E. 1996: A füzesabonyi artézi kút története (környezetismereti tanulmányi dolgozat) 5 p.

VERES G. 2003: A vidékfejlesztés lehetőségei és célkitűzései Füzesabonyban (szakdolgozat) Debreceni Egyetem 8-28p

Zeke F. 1995: Füzesabony környezetében előforduló talajok jellemzése (évfolyamdolgozat)
Mezőtúr Gépészmérnöki Kar 13 p

96 évvel ezelőtt nyílt meg a telep három utcája, Füzesabonyi Híradó XVI. 10. 1.

WWW.fuzesabony.hu 2008. 01.

WWW.wikipedia.hu

-Járások 2008. 01.

-Kistérségek 2008. 01.

-Pfaff Ferenc 2007. 09.

Statisztikai forrás

Füzesabonyi Munkaügyi Központ 2007.

Levéltári források

1. Magyar Országos Levéltár (Továbbiakban: MOL.) k 173-9. 8015/1867. Közl. Min.
2. MOL . k 173-9. 5195/1867. Közl. Min.
3. MOL . k 173-9. 9359/1868. Közl. Min.
4. MOL . k 173-9. 4455/1868. Közl. Min.
5. MOL . k 173-9. 2411/69. Közl. Min.
6. MOL . k 173-9. 16230/69. Közl. Min.
7. MOL . k 173-9. 16230/69. Közl. Min.
8. MOL . k 173-9. 418/1869. Közl. Min.
9. Képviselőházi Napló, 1869. július 11. 26p
10. MOL . k 173-9. 7242/1869. Közl. Min.
11. Képviselőházi Napló, 1869. július 28. 38p
12. MOL . k 173-9. 4821/1869. Közl. Min.
13. MOL . k 173-9. 15713/1869. Közl. Min.

14. MOL . k 173-9. 1008/1871. Közl. Min.
15. MOL . k 173-9. 55551/1890. Kereskedelmügyi Minisztérium iratanyaga
16. MOL . 1890-23. 61894/1891. Keresk. Min.